

ОБЩИНА СУХИНДОЛ

**ДОКЛАД
ЗА ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА
НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ
НА ОБЩИНА СУХИНДОЛ
ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г.**

ноември 2021 г.

Списък на фигурите.	3
Списък на таблиците.	3
Списък на използваните съкращения.	4
1. Въведение.	5
2. Методически подход.	7
2.1. Цел и задачи на последващата оценка.	7
2.2. Прилагани методи на изследване.	8
2.3. Представяне на последващата оценка.	9
2.4. Критерии за оценка.	9
3. Обща структура и процес на наблюдение на ОПР.	10
3.1. Обща структура на ОПР.	10
3.2. Процес на наблюдение на ОПР.....	14
4. Оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите.	16
4.1. Приоритет 1: Ефективно използване на местния природен и културно- исторически/битов потенциал за устойчиво развитие на туризма.	18
4.2. Приоритет 2: Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика за подобряване на жизнения стандарт, устойчивата заетост и доходите на населението.....	20
4.3. Приоритет 3: Развитие на човешките ресурси, подобряване достъпа до заетост и качество на работните места.	22
4.4. Приоритет 4: Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда.	25
4.5. Приоритет 5: Добро управление в полза на местната общност и бизнеса.	29
5. Оценка на степента на финансова реализация на ОПР.	32
5.1. Обобщена финансова оценка.	33
5.2. Оценка на степента на финансова реализация на ОПР по години.	36
5.3. Оценка на степента на финансова реализация на ОПР спрямо територията и населението.	40
5.4. Оценка на степента на финансова реализация на ОПР по източници на финансиране.	43
6. Оценка на общото въздействие.	45
6.1. Обобщено социално-икономическо състояние и развитие на общината.	46
6.2. Система от индикатори за наблюдение и оценка.....	47
7. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси.	48
7.1. Оценка на ефективността.	48
7.2. Оценка на ефикасността.	50
8. Изводи (обобщена оценка) и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.	52
8.1. Обобщена оценка на изпълнението на ОПР Сухиндол 2014-2020 година.	52
8.2. Изводи от изпълнението на ОПР относно провеждането на политиката на регионално и местно развитие.	53
8.3. Изводи за изпълнението на ОПР по приетите критерии за оценка.	56
9. Приложения.	57

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ.

Фигура 1. Схема на документите, свързани с ОПР Сухиндол, и техните взаимовръзки	6
Фигура 2. Стратегическа рамка на ОПР Сухиндол 2014-2020 г.	12
Фигура 3. Обобщена финансова реализация на ОПР Сухиндол по години.....	36
Фигура 4. Финансова реализация на Приоритет 1 от ОПР Сухиндол по години.....	37
Фигура 5. Финансова реализация на Приоритет 2 от ОПР Сухиндол по години.....	38
Фигура 6. Финансова реализация на Приоритет 3 от ОПР Сухиндол по години.....	38
Фигура 7. Финансова реализация на Приоритет 4 от ОПР Сухиндол по години.....	39
Фигура 8. Финансова реализация на Приоритет 5 от ОПР Сухиндол по години.....	40
Фигура 9. Териториално разпределение на инвестираните средства по населени места/землища	41
Фигура 10. Сравнение между вложените ресурси в проекти, техният брой и приноса им към изпълнението на приоритетите на ОПР	51

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ.

Таблица 1. Стойности по източник на финансиране в индикативната финансова таблица	13
Таблица 2. Обобщена финансова оценка на степента на реализация на ОПР Сухиндол.....	35
Таблица 3. Финансова реализация на ОПР по източници на финансиране.....	43
Таблица 4. Социално-икономически показатели на община Сухиндол	46
Таблица 5. Обобщена оценка по приоритети.....	53
Таблица 6. Изводи за изпълнението на ОПР, според приетите критерии за оценка	56

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.

АПИ	Агенция пътна инфраструктура
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГД	Годишен доклад
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“
ДВ	Държавен вестник
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение (на Структурните инструменти на ЕС в България)
ИУПП	„Институт за управление на програми и проекти“ ООД
КР	Капиталови разходи
МИГ	Местна инициативна група
МО	Междинна оценка
МРР(Б)	Министерство на регионалното развитие (и благоустройството)
МСП	Малки и средни предприятия
НПО	Неправителствена организация
НСИ	Национален статистически институт
НЧ	Народно читалище
ОбА	Общинска администрация
ООД	Дружество с ограничена отговорност
ОПР	Общински план за развитие
ОПУ	Областно пътно управление
ОУПО	Общ устройствен план на община
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПО	Последващата оценка
ПП	Правилник за прилагане
ПрО	Предварителна оценка
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РЗП	Разгърнатата застроена площ
РПР	Регионален план за развитие
СЕУ	Системата за електронни услуги (на Държавен фонд „Земеделие“)
СУ	Средно училище
СЦ	Специфична цел
СЦР	Северен централен район (от ниво 2)

1. ВЪВЕДЕНИЕ.

Настоящият Доклад за последваща оценка (ПО) на изпълнението на Общински план за развитие на община Сухиндол за периода 2014-2020 г. (ОПР/ОПР Сухиндол 2014-2020 г.) се извършва в изпълнение на ангажиментите на Общинската администрация (ОБА), съгласно чл. 34, ал 1 от Закона за регионалното развитие (ЗРР). В него е регламентирано, че:

„за изпълнението на стратегическите документи за регионално и пространствено развитие се извършва последваща оценка на въздействието не по-късно от една година след изтичането на периода на тяхното действие“.

Съгласно чл. 13 от ЗРР¹, общинският план за развитие (ОПР) е документ, който:

- определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките и с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на общината;
- осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

В ОПР Сухиндол за периода 2014-2020 г. се определя че:

„Общинският план за развитие (ОПР) е средносрочен планов документ, изготвен за период от седем години (2014 – 2020 г.), с цел осигуряване развитието на общината. Той определя средносрочните цели и приоритети за развитието на общината в съответствие с областната стратегия за развитие и концепцията за пространствено развитие на общината и е основният документ, който стои в основата на плановия и програмния процес. Стратегическият документ е средство за поставяне на планова основа, местните инициативи и приоритети и за планиране конкретна политика за социално-икономическо развитие на дадена община.“

Настоящата Последваща оценка включва следните задължителни компоненти, съгласно в чл. 34, ал. 2 от ЗРР:

- оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
- оценка на общото въздействие;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

ПО, по същество, представлява последния оценъчен документ (след Предварителната и Междинната оценки) на ОПР, който предоставя цялостен анализ и обобщаващи изводи за постигнатото изпълнение на ОПР, тъй като се изготвя след изтичането срока му на действие. **В случая с община Сухиндол, няма данни за изготвени Предварителна и Междинна оценка на ОПР Сухиндол 2014-2020, както и негова актуализация.**

---

¹ С изм. - ДВ, бр. 21 от 2020 г., в сила от 13.03.2020 г., „общински план за развитие“ се изменя на „план за интегрирано развитие на община“

На тази база, в ПО се дават препоръки за бъдещи актуализации на следващия план след ОПР – Планът за интегрирано развитие на община Сухиндол (ПИРО)¹ за новия програмен период 2021-2027 г.

Изготвянето на настоящата ПО се базира на систематизирана информация и анализи от:

- Годишните доклади (ГД) по изпълнението на ОПР на община Сухиндол (6 на брой, тъй като липсва такъв за 2017 г.), към които липсват и попълнени таблици за отчитане на заложените индикатори;
- актуалното социално-икономическо състояние и изводите направени в разработения План за интегрирано развитие на община Сухиндол за периода 2021-2027 г.
- събрани допълнителни статистически и други данни.

Фигура 1. Схема на документите, свързани с ОПР Сухиндол, и техните взаимовръзки

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

Съдържанието на документа следва нормативните изисквания, регламентирани в чл. 34, ал. 2 от ЗРР и съвременните практики за извършване на мониторинг и контрол на местни политики. Настоящата ПО има следната структура:

- **Въведение** и нормативна обосновка за необходимостта от изготвяне на ПО;
- **Описание на методическия подход**, който очертава целите и задачите на ПО и прилаганите методи на изследване, както и технологичната последователност на действията;
- **Обща структура и процес на наблюдение на ОПР;**
- **Анализ и оценка на степента на постигане на целите и устойчивостта на резултатите на ОПР;**
- **Оценка на общото въздействие на ОПР** върху развитието на Община Сухиндол;
- **Анализ и оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;**
- **Основни изводи и препоръки** относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие;
- **Приложения** – Списък с реализирани проекти за периода 2014-2020 г., обобщена „Таблица за финансовото изпълнение на ОПР“, обобщена „Система от индикатори за наблюдение и оценка“.

2. МЕТОДИЧЕСКИ ПОДХОД.

Към момента на разработване на последващата оценка, в действащата нормативна уредба липсва утвърдена методика за изработване на подобен вид документи на национално, регионално и местно ниво, въпреки наличието на:

- „Методика за последваща оценка на въздействието (без официално приемане)“², неофициален методически документ до м. декември 2020 г.;
- „Ръководство за извършване на последваща оценка на въздействието“³, прието с Решение № 885 на Министерския съвет от 3 декември 2020 г.

Използва се за изследване на резултатите от прилагането на нормативните актове - закони, кодекси, подзаконовни нормативни актове на Министерския съвет. Целта му е да подпомага експертите от администрацията в хода на оценката и усъвършенстването на нормативните актове. Може да се използва за последваща оценка на други административни нива и документи.

Съобразявайки се с действащата нормативна уредба, Екипът, изготвящ настоящата ПО, е разработил и прилага методически подход, който включва следните компоненти:

- определяне на целите и задачите на ПО;
- формулиране на подходящи методи, които да се приложат за изследване в ПО;
- определяне на ясни критерии за оценка на извършените действия и ефектът от изпълнението на ОПР;
- определяне и събиране на необходими изходни данни;
- анализ на изходните данни и извършване на последващата оценка на ОПР;
- представяне на Доклад за изпълнението на общинския план за развитие на община Сухиндол за периода 2014-2020 г.

2.1. ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ПОСЛЕДВАЩАТА ОЦЕНКА.

Цел.

Последващата оценка на ОПР има за цел да направи комплексен и структуриран преглед на процеса и резултатите от реализацията на стратегията на ОПР и да оцени изпълнението му в контекста на постигнатото развитие на Община Сухиндол.

Задачи за изпълнение в последващата оценка.

За постигане заложената цел в настоящия Доклад за последваща оценка на изпълнението на Общински план за развитие на община Сухиндол за периода 2014-2020 г. е аргументирано изпълнението на следните задачи:

- преглед на общата структура на ОПР и извършените дейности в процесите на неговото наблюдение и оценка;
- определяне на въздействието или степента на постигане на целите;
- определяне на резултатите или ефектите от прилагането на мерките;

---

² <https://www.strategy.bg/Publications/View.aspx?categoryId=16&Id=293&y=&m=&d>

³ <https://www.strategy.bg/Publications/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=16&Id=320>

- общо сравнение на настоящата социално-икономическа обстановка в общината с тази през 2013 г.;
- очертаване на общото въздействие на общинския план върху социално-икономическото развитие;
- определяне ефективността и ефикасността на заложените мерки;
- представяне на ефектите от използване на финансовия и ресурсния потенциал за постигане на целите и приоритетите на ОПР на община Сухиндол;
- формулиране на изводи и препоръки по отношение на политиките за регионално развитие по възприетите критерии за оценка.

2.2. ПРИЛАГАНИ МЕТОДИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ.

Методи.

Методите за постигане на целта и изпълнение на задачите, приложени в настоящата ПО, са:

- **документален** – анализ на съществуващите стратегически и нормативни документи, отчети, доклади и пр., които имат отношение към реализацията на ОПР.
- **анализ и синтез** – анализ на съществуващата информация и преценка доколко тя е полезна за оценката и синтез на постигнатите резултати и цели от прилагането на ОПР.
- **експертен** – при изготвянето на последващата оценка е приложен подход на експертната оценка, там където липсват конкретни достоверни данни.

Събирането и обработването на информацията е извършено от разнообразни източници и по различни начини:

- данни, получени от попълване на въпросници и анкетни карти от Общинската администрация;
- данни, предоставени от централни и териториални администрации, специализирани контролни органи, експлоатационни дружества и други;
- използване на публична информация, налична в интернет;
- работа с документи, анализ и синтез;
- други подходи.

Извършена е оценка на изпълнението на ОПР и преглед на всички съпътстващи документи на Общината, които допринасят за неговото изпълнение.

При анализа и оценката на документите се разглеждат тяхната актуалност, достоверност, източник на информацията, изчерпателност и съответствието на ОПР с методическите указания за неговото изготвяне.

Анализирани са направените инвестиции на територията на Общината на базата на проектите (изпълнени или в процес на изпълнение), източниците на финансиране, ефекта и устойчивостта от тези инвестиции.

Направено е обобщаване на отчетените резултати от изпълнението на ОПР.

Източници на информация.

За изготвянето на настоящата ПО са използвани следните източници на данни и информация:

- Общински план за развитие на Община Сухиндол за периода 2014-2020 г.;
- Налични Годишни доклади за изпълнението на Общински план за развитие за периода 2014-2020 г.;
- отчети за капиталовите разходи на Общината;
- други справки и отчети на Община Сухиндол;
- попълнени въпросници от страната на общинските служители;
- текуща статистика на Национален статистически институт (НСИ);
- данни от Информационна система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на Европейския съюз (ЕС) в България (ИСУН);
- данни от Системата за електронни услуги на Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ);
- информация от Официалната интернет страница на община Сухиндол;
- друга информация и данни, предоставени от Община Сухиндол.

2.3. ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПОСЛЕДВАЩАТА ОЦЕНКА.

Резултатите от извършената последваща оценка са представени под формата на настоящия Доклад за изпълнението на Общинския план за развитие на община Сухиндол за периода 2014-2020 г.

Последващата оценка изцяло е фокусирана върху Общинския план за развитие на Община Сухиндол за периода 2014-2020 г. и базирана на допълнителните документи, свързани с него – наличните Годишни доклади за изпълнението. (Вж. **Фигура 1 Схема на документите, свързани с ОПР, и техните взаимовръзки**, стр. 6)

Документът същевременно дава информация и препоръки, които могат да се ползват при извършването на потенциални актуализации на ПИРО за следващия планов период 2021-2027 г.

2.4. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА.

За постигане на обективност са определени ясни критерии за оценка на извършените действия и ефектът от изпълнението на ОПР Сухиндол. Използваните критерии за оценка дават отговор на определени въпроси, а именно:

- **обоснованост** – доколко целите на ОПР съответстват на установените социално-икономически условия и тенденции в развитието на общината и региона;
- **ефективност** – доколко постигнатите резултати водят до изпълнение на поставените цели;
- **ефикасност** – дали резултатите са постигнати чрез оптимално използване на ресурсите – човешки, финансови, материални и др., при спазване на изискванията за качество и законосъобразност;
- **устойчивост** – дали постигнатите резултати са устойчиви във времето;
- **прозрачност** – дали в хода на изпълнение на ОПР е създадена възможност за информизиране на обществото чрез осигуряване на публичен достъп до информация.

3. ОБЩА СТРУКТУРА И ПРОЦЕС НА НАБЛЮДЕНИЕ НА ОПР.

3.1. ОБЩА СТРУКТУРА НА ОПР.

Общинският план за развитие на община Сухиндол за периода 2014-2020 г. (ОПР) съдържа девет основни раздела:

- „Увод и Въведение“;
- „Анализ на икономическото и социалното развитие на Общината“;
- „Цели и приоритети за развитието на община Сухиндол през периода 2014-2020 г.“;
- „Индикативна финансова таблица“;
- „Индикатори за наблюдение и оценка на плана“;
- „Наблюдение, оценка и актуализация на плана“;
- „Действия за прилагане на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност“;
- „Програма за реализация на плана“;
- „Приложения“.

Увод и Въведение.

Представяват въстъпителен раздел, включващ представяне на ОПР, съгласно разпоредбите на ЗРР и неговата роля на основен инструмент за планиране и управление на местно ниво, както и кратка характеристика на община Сухиндол.

Анализ на икономическото и социалното развитие на общината.

Анализът на икономическото и социалното развитие на община Сухиндол е представен в един раздел, който няма ясна йерархична структура, а наличните точки са озаглавени по следния начин:

- **Природни, културно-исторически и социални дадености** - като подточки или отделни точки (неясно) са включени: географски дадености, горски ресурси, селскостопански фонд, стопански сектор, култура и туризъм (общински бюджет, без да е отделено от предходната точка), човешки ресурси, отделни точки за различните елементи на техническата инфраструктура, социална инфраструктура.
- **Анализ на социално-икономическото състояние на общината** – включващо въведение относно SWOT-анализа и SWOT-анализ. SWOT-анализът включва 5 тематични анализа: на географско положение, природно-ресурсен потенциал и околна среда; Местна икономика и развитие на бизнес средата; Социална сфера, здравеопазване и човешки ресурси; Инфраструктурно развитие; Административен капацитет.

От аналитичната части и SWOT-анализите са изведени обобщени изводи и препоръки за развитие, представени са и три подхода – проектен, инвестиционен и ресурсен.

Цели и приоритети за развитието на община Сухиндол през периода 2014-2020 г.

В тази част, преди представянето на визията, целите и приоритетите, е представена „стратегическата рамка за планиране и програмиране на регионалното развитие на община

Сухиндол (2014-2020) и приемственост“ и са изброени и аргументирани условията и причините за техния избор.

Изброени са и е посочено съответствието с най-значимите стратегически политики и документи, имащи отношение към разработването на ОПР – с целите и приоритетите на ЕС в областта на регионалната политика и Регионалната политика на ЕС, наречена още кохезионна политика; Проект на Споразумение за партньорство на Република България очертаващо помощта от Европейските Структурни и Инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.; Националната програма за развитие България 2020; Националната програма за реформи (2011-2015 г.); Националната концепция за пространствено развитие (2013-2025 г.); Националната стратегия за регионално развитие (2012-2022 г.); Регионален план за развитие на Северен централен район от ниво 2 за периода 2014-2020 г.; Съответствие с Областна стратегия за развитие на област Велико Търново (2014-2020 г.); Дунавската стратегия и стратегията за икономическо развитие на трансграничния регион България – Румъния; приемственост с Общинския план за развитие на община Сухиндол (2007 – 2013 г.).

Представени са принципите за изготвяне на документа и подхода на определяне на стратегическите цели.

Визията, определена в ОПР за периода 2014-2020 г., представлява желаното и постижимо състояние на община Сухиндол към 2020 г. и е определя рамката за реализация на плана:

„Община Сухиндол- привлекателно място за живот с условия за развитие на личността и икономическата активност при наличие на запазена околна среда и самобитност.“

От тази визия е изведена една **обща цел**:

„Разгръщане на потенциала и привлекателността на община Сухиндол за живот с повишен стандарт, изградени местни конкурентни предимства на основата на обективните дадености, създадени условия за повишена заетост с разгръщане на възможностите на човешките ресурси за икономическа активност на основата на изградена бизнес, развлекателна и социална инфраструктура в населените места на Общината.“

За осъществяването на общата цел са определени **пет стратегически цели**:

„Стратегическа цел № 1. Създаване на условия за стимулиране на местната икономика и открояване на конкурентни предимства на местния потенциал.“

Стратегическа цел № 2. Повишаване качеството на човешките ресурси и равнището на заетост.

Стратегическа цел № 3. Подобряване на инфраструктурата и свързаността на териториите съобразно околната среда и начина на живот.

Стратегическа цел № 4. Ефективно управление с широко гражданско участие.“

Стратегическите цели, силните и слаби страни на община Сухиндол, съгласно ОПР, определят няколко приоритетни области, където да бъдат насочени усилията на социално-икономическата политика за устойчиво и балансирано развитие, определени в ОПР в следните приоритети:

„Приоритет 1 – Ефективно използване на местния природен и културно-исторически/битов потенциал за устойчиво развитие на туризма;

Приоритет 2 – Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика за подобряване на жизнения стандарт, устойчивата заетост и доходите на населението;

Приоритет 3 – Развитие на човешките ресурси, подобряване достъпа до заетост и качество на работните места;

Приоритет 4 – Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда;

Приоритет 5 - Добро управление в полза на местната общност и бизнеса.“

Приоритетите от своя страна се делят на **специфични цели и мерки**:

- По Приоритет № 1 са поставени 4 специфични цели чрез 8 мерки (в самият ОПР са заложили 3 специфични цели, в приложенията те са 4);
- По Приоритет № 2 са поставени 4 специфични цели чрез 6 мерки;
- По Приоритет № 3 са поставени 5 специфични цели чрез 10 мерки;
- По Приоритет № 4 е поставена 4 специфична цел чрез 13 мерки;
- По Приоритет № 5 са поставени 3 специфични цели чрез 9 мерки.

В стратегическата част на ОПР Сухиндол 2014-2020 г. **не са предвидени конкретни проекти**, макар че част от мерките могат да се приемат за такива.

Фигура 2. Стратегическа рамка на ОПР Сухиндол 2014-2020 г.

ВИЗИЯ					
ОБЩА ЦЕЛ					
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1		СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2		СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4
ПРИОРИТЕТ 1	ПРИОРИТЕТ 2	ПРИОРИТЕТ 3		ПРИОРИТЕТ 4	ПРИОРИТЕТ 5
СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ					
4	4	5		4	3
МЕРКИ					
8	6	10		13	9
ПРОЕКТИ					
...	???	???		???	???

Източник: Авторски колектив, ИУПП® по схема от ОПР Сухиндол 2014-2020 г.

Индикативна финансова таблица.

Индикативната финансова таблица обобщава необходимите ресурси за реализацията на плана и представлява финансовата рамка на поетите ангажименти по изпълнението му от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от ОБА.

В индикативната финансова таблица липсва общия дял в %, както и са установени грешки в сумирането на сумите по Приоритет 3, мярка 3.1. и Приоритет 4, мярка 4.3. – пропуснато е да бъдат проверени и събрани всички суми. В следствие на това, общите суми по източници на финансиране на редове 78 и 79 от таблицата са грешни.

Таблица 1. Стойности по източник на финансиране в индикативната финансова таблица

Източник	Грешна стойност (хил. лв.)	Вярна стойност (хил. лв.)
Общински бюджет	482,5	744,5
Централен бюджет	4 306,5	4 591,5
Фондове на ЕС	23 051	24 686
Други източници	-	500
Фондове, фирми	8 380	10 600
ОБЩО:	Посочено е 41 122 (верният сбор е 36 220)	41 122

Източник: Авторски колектив, ИУПП® по данни от Индикативна финансова таблица, ОПР Сухиндол 2014-2020 г.

Индикатори за наблюдение и оценка на плана.

В тази част е представена разработената система от индикатори за проследяване на ОПР в периода на неговото изпълнение и последващо отчитане. Подчертано е, че при тяхното изготвяне е използвана SMART концепцията, а именно:

- **Specific (специфични)** – съответстващи на целите и приоритетите;
- **Measurable (измерими)** – избраните индикатори са насочени към желаното бъдещо състояние (в сравнение с базовата стойност), съобразно визията и заложените цели на плана. Също така те са количествено определени, така че да се позволява тяхното сравнение;
- **Available/Achievable (постижими)** – индикаторите позволяват да бъдат измервани в определени интервали от време, чрез данни от официални източници на информация;
- **Relevant/Realistic (реалистични)** – индикаторите ще са пряко свързани с целите на плана и в същото време са реалистични;
- **Timely (съобразени с времето)** - заложената стойност на индикатора трябва да бъде постигната в ограничен период от време, което е взето предвид при неговото дефиниране.

Планираната системата от индикатори е структурирана в два основни компонента – индикатори за въздействие (ориентирани към измерване на постигнатото по стратегически цели) и индикатори за продукт/резултат (насочени към измерването по приоритети).

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР до 2020 г. са посочени в „Матрица на индикаторите“. Към всяка мярка са посочени по два индикатора – един за резултат и един за въздействие. Посочени са мерни единици, източници на информация, периодичността на събирането на информация, базовата стойност за отчитане изменението на всеки от индикаторите, както и целевата стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на ОПР.

Наблюдение, оценка и актуализация на плана.

Описани са основанията и процедурите по организиране и извършване на наблюдението, оценката и актуализацията на ОПР.

Действия за прилагане на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност.

Описани са целите и значимостта на информираността, публичността и партньорството и приложимите дейности за това по време на разработването и реализацията на ОПР.

Програма за реализация на плана.

В тази част на ОПР е представена програма за реализацията на ОПР, в която по приоритети, специфични цели, мерки и конкретни дейности те са разяснени, споменати са списъка на проектите и индикаторите за конкретни продукти или резултат, организацията на дейностите по наблюдение, оценка и актуализация на програмата, представен е „комуникационен механизъм“.

Приложения.

Като приложения на ОПР са включени:

- **Приложение 1.** Разработена програма за реализация на общинския план за развитие за периода 2014 – 2020 г.;
- **Приложение 2.** Индикативна таблица, обобщаваща информацията за възможните източници на финансиране на общинските проекти;
- **Приложение 3.** Програма за развитие на туризма в Община Сухиндол;
- **Приложение 4.** Индикативна финансова таблица;
- **Приложение 5.** Матрица на индикаторите за наблюдение и оценка на общинския план за развитие на Община Сухиндол през периода 2014-2020г.

3.2. ПРОЦЕС НА НАБЛЮДЕНИЕ НА ОПР.

Процесът на наблюдение на ОПР обхваща серия от документи, изготвящи се преди, по времето на действие и реализация на ОПР, както и след края на неговото действие. (Вж. **Фигура 1** *Схема на документите, свързани с ОПР, и техните взаимовръзки*, стр. 6)

Предварителна оценка (ПрО) на Общински план за развитие на Община Сухиндол за периода 2014-2020 г..

Първа част от наблюдението на ОПР е неговата **Предварителна оценка (ПрО)**, която се изготвя преди приемането му от **Общински съвет**. Тя се прави от независим екип, който би могъл да посочи слабостите в стратегическата и/или аналитичната част.

За изготвянето на настоящата ПО не е предоставена Предварителна оценка, както и не са установени доказателства за нейното изготвяне, въпреки основанието за такова съгласно чл. 32, ал. 1 от ЗРР и споменаването ѝ на стр. 67 от ОПР при посочването на видовете оценки, на които подлежи ОПР.

Междинна оценка (МО) за изпълнението на Общински план за развитие на Община Сухиндол за периода 2014-2020 г.

За изготвянето на настоящата ПО не е предоставена Междинна оценка, както и не са установени доказателства за нейното изготвяне, въпреки основанието за такова съгласно чл. 33, ал. 1 от ЗРР и споменаването ѝ на стр. 67 от ОПР при посочването на видовете оценки, на които подлежи ОПР.

Актуализиран документ за изпълнение на ОПР на община Сухиндол за периода 2014-2020 г.

На ОПР Сухиндол 2014-2020 г. не е изготвяна актуализация, въпреки че основанията за такава и приложимата процедура са описани в ОПР.

Годишни доклади (ГД) за изпълнението на Общински план за развитие за периода 2014-2020 г.

За изготвянето на настоящата ПО са предоставени 6 бр. ГД за наблюдение на ОПР – като липсва такъв за 2017 г.

Докладите отговарят само формално на структурата и съдържанието, посочени в чл. 91, ал. 8 от Правилник за прилагане (ПП) на ЗРР, включително с нормативните промени от 2016 г. в ППЗРР. Изключение е ГД за 2019 г., който е много по-обемен и подробен спрямо останалите ГД.

ГД съдържат информация за:

- **общите условия за изпълнение на общинския план за развитие и в частност промените в социално-икономическите условия в общината** – представени са фрагментарно, без конкретика и пълни данни за социално-икономическото развитие;
- **постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие въз основа на описани проекти** – представени са подробно, но няма единен подход в оформлението (посочени са стойности с или без ДДС, а за някои не е посочено), не за всички е посочен източник на финансиране, обща стойност, разпределение на финансовите средства по години и други;
- **действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие** – в ГД не са анализирани конкретизирани такива действия;
- **изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на общинските планове за развитие и на областната стратегия за развитие** – в ГД не се акцентира върху връзките между плановете на общинско и местно ниво при отчитането на проектите;
- **заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението** – използван е стандартен текст, повтарящ се в отделните доклади и не даващ реална оценка относно възможностите за подобряване на резултатите от наблюдението: „*И през следващия планов период усилията ни ще бъдат насочени към изпълнението на конкретни дейности и приоритети да направим нашата община привлекателно място за гражданите, предоставяща публични услуги на високо ниво, с добре развита*

инфраструктура, създаваща условия за растеж и повишаване привлекателността за инвестиции и живеене“. Изразът „следващия планов период“ се споменава още в ГД за 2014 г.!

Към ГД не са изготвяни отчети по Програмата за реализация, както и отчети на постигнатите индикатори, нито по индикативната финансова рамка.

Тези доклади са основен източник на информация за конкретно осъществените дейности и проекти по ОПР, въпреки липсите и неточностите в тях. Те не дават достатъчни данни и информация за постигнатите резултати и тенденциите в хода на общото развитие на общината през наблюдавания планов период.

План за интегрирано развитие на Община (ПИРО) Сухиндол 2021-2027 г.

С Решение № 121 на Общинския съвет от 30.11.2020 г. на Общински съвет Сухиндол е приет и влязъл в сила документът, наследяващ ОПР за следващия програмен период – 2021-2027 г. В него няма конкретни изводи за изпълнението на предшестващия го документ – ОПР, като връзката между тях е изразена на стр. 81 от ПИРО:

„Важно е да се отбележи, че ПИРО Сухиндол 2021-2027 не отхвърля, а надгражда ОПР Сухиндол 2014-2020 г. и продължава инициативите, имащи за цел да се справят с негативни тенденции в развитието на общината.“

4. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИГАНЕ ЦЕЛИТЕ И УСТОЙЧИВОСТТА НА РЕЗУЛТАТИТЕ.

Анализите и оценките на данните и документите, свързани с изпълнението на ОПР, предоставени от Общинската администрация за извършване на ПО, са основата, върху която са направени изводи, както за изпълнението, така и за постигнатите резултати по общата цел, стратегическите цели и произтичащите от тях приоритети, специфични цели и мерки.

За извършване на оценката е направена съпоставка между заложените в ОПР стратегически цели, приоритети, специфични цели и мерки и данните от документите отнасящи се до неговото изпълнение – Годишни доклади, извършени капиталови разходи от Общината, писма от институции и други.

За точността на настоящата ПО от съществено значение са следните факти:

- **При изготвянето на ОПР Сухиндол 2014-2020 г. не е заложен индикативен списък с проекти, а всяка мярка съдържа единствено дейности, част от които могат да се приравнят с проекти, но други са формулирани доста твърде общо и не могат да се приемат като такива.**
- **За не малка част от описаните извършени дейности в ГД не е посочена конкретна изразходвана сума, която трудно би могла да се определи.** В повечето случаи тя се включва в обща сума с други дейности или въобще не се отчитат. Такива са разходите за административната дейност, разходите в сферите на образованието, здравеопазването и социалните услуги, които имат пряко и съществено значение за изпълнението на ОПР.

Във връзка с изложеното по-горе, за постигане на целта на настоящата ПО, **в нея са включени всички проекти**, описани в годишните доклади, както и дейности/проекти,

информация за които е взета от Отчетите за изпълнение на капиталовата програма на Общината (капиталовите разходи (КР)), финансирани проекти със средства от ЕС (по данни в ИСУН и за двата изминали програмни периода – 2007-2013 г. и 2014-2020 г.), предоставени данни от Агенция пътна инфраструктура/Областно пътно управление Велико Търново (АПИ/ОПУ) и „Водоснабдяване и канализация (ВиК) Йовковци“ Дружество с ограничена отговорност (ООД), други източници.

Списъкът с проекти е съгласуван с Общинската администрация на община Сухиндол. Изведените реализирани конкретни проекти са представени изчерпателно в табличен вид в **Приложение 1** на настоящата Последваща оценка.

В **Приложение 2** е представена „Обобщена таблица за финансовото изпълнение на ОПР“.

Относно „Система от индикатори за наблюдение и оценка“ трябва да се отбележи, че към ГД не са попълвани данни за стойностите на индикатори.

Настоящият документ по същество и предназначение представлява последващата оценка на ОПР Сухиндол 2014-2020 и придружаващите го документи, чиито срок на действие вече е изтекъл.

ПО само констатира установени проблеми и ги отбелязва с цел избягване на бъдещото им проявление в други документи, но няма за цел тяхната поправка в ОПР.

Където е възможно, с цел по-точна и вярна оценка, са набавени липсващите и са отчетени коректните данни.

В съответствие с възприетия от авторите на ОПР методически подход при изготвянето на стратегическата част, анализът на изпълнението му е извършен по структурата на стратегическата му част, т.е. по приоритети, специфични цели, мерки и дейности.

Оценката на постигане на всяка мярка и отчетните индикатори е направена на базата на следните фактори:

- Реализирани проекти и дейности, които могат да се причислят към ОПР Сухиндол 2014-2020 г.;
- Финансови резултати;
- Потенциално влияние върху постигането на определените индикатори;
- Експертна оценка.

Изготвената оценъчна скала е тристепенна, както следва:

- **Мярката е осъществена успешно** – предвидените в ОПР инициативи, дейности или проекти са реализирани изцяло или почти изцяло; привлечен е целият/значителна част от предвидения финансов ресурс; проектите водят до постигане на целта от по-високо равнище или оказват влияние върху предвидените индикатори на ОПР, или се очаква да имат влияние в бъдеще време.
- **Мярката е осъществена частично** – предвидените в ОПР инициативи, дейности или проекти са реализирани частично; привличането на финансов ресурс е много по-малко от заложеното; реализираните проекти оказват частично влияние върху индикаторите на ОПР.

- **Мярката не е осъществена** – не са реализирани конкретни проекти и инициативи, осъществени са епизодични дейности, които имат неясен ефект по отношение влиянието им върху дефинираните индикатори на плана.

4.1. ПРИОРИТЕТ 1: ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА МЕСТНИЯ ПРИРОДЕН И КУЛТУРНО- ИСТОРИЧЕСКИ/БИТОВ ПОТЕНЦИАЛ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА.

4.1.1. Специфична цел 1.1. Балансирано развитие на туристическия продукт по цялата верига на туристическото обслужване.

Мярка 1.1.1.: Подкрепа развитието на различни алтернативни видове туризъм и туристически атракции с акцент към дестинация за кратки почивки/уикенд туризъм.

Констатации: Съгласно данните от ГД и КР, по мярката са реализирани 3 проекта, като себестойността им е по-голяма от планираните инвестиции в ОПР - 1,876 млн. при планирани 1,1 млн.

Въпреки липсата на отчетени индикатори, с наличните данни може да се определи, че по единия от проектите целевата стойност не е изпълнена – няма нови туристически атракции, проектите касаят реконструкцията на съществуващи такива. Няма данни за броя туристи.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**, въпреки изпълнения бюджет. Не са реализирани нови туристически атракции, но все пак реконструираният обект дават по-добри възможности за отдих и туризъм, както за жителите на общината, така и за нейните гости.

Мярка 1.1.2.: Информационната обезпеченост на предлаганите възможности за туризъм е основна крачка за цялостното му развитие.

Констатации: Мярката е формулирана по интересен начин като съобщително изречение. По нея е реализиран 1 проект на стойност 89 хил. лв., при предвиден бюджет от 100 хил. лв.

Няма налични данни, по които да се отчете изпълнението на индикаторите.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**, тъй като е реализиран само един проект и не са постигнати планираните инвестиции.

Мярка 1.1.3.: Стимулиране на процеса на създаване/изграждане на леглова база и заведения за обществено хранене в общината.

Констатации: В наличните документи няма данни за изпълнение на проекти по мярката, за която е заложен бюджет от 1,5 млн. лв. изцяло частни инвестиции. Данните от НСИ за направени инвестиции обхващат общо дейностите търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство. Това са един от най-динамичните и активни дейности, така че е трудно да се посочи конкретната търсена стойност.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**, тъй като хотелиерството и ресторантьорството остават сравнително слабо развити на фона на наличния потенциал за еко туризъм и лозаро-винарски туризъм, но все пак има предполагаеми инвестиции в съществуващата база и евентуалното откриване и на нови обекти.

4.1.2. Специфична цел 1.2. Провеждане на активна маркетингова политика за популяризиране и утвърждаване имиджа на община Сухиндол на туристическия пазар, включване в туристически мрежи и участие в business-to-business (b2b) събития.

Мярка 1.2.1.: Комплексно маркетингово представяне и реклама на общината.

Констатации: По изпълнение на мярката има един реализиран проект с поставяне на билборди за 4 хил. лв., при планирани инвестиции от 150 хил. лв.

Няма данни за „броя туристи“, за да се отчете изпълнението на индикаторите.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично** поради минималния размер на направената инвестиция и неясния резултат от нея.

4.1.3. Специфична цел 1.3. Изграждане и развитие на подпомагаша различните туристически оператори инфраструктура.

Мярка 1.3.1.: Създаване на предпоставки за обособяване на нови обекти и комплекси.

Констатации: Към проектите, спомагащи за реализацията на тази мярка в ГД е посочено изготвянето на общ устройствен план на община (ОУПО) Сухиндол, който има своето значение, макар и косвено върху изпълнението ѝ. Заложеният бюджет за мярката е 200 хил. лв. от фондовете на ЕС (84,5%) и от Централния бюджет.

Заложена мерна единица и за двата индикатора е „брой нови обекти“, въпреки че индикаторът за въздействие отчита „броя посещения на туристическите обекти“. Няма налични данни за количеството новооткрити, при целева стойност от „10 обекта“.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**, тъй като обособяването на територии и терени за туристически обекти в по-голяма степен се случва във вече урбанизирани територии, а и без ОУПО, при наличието на сериозно инвестиционно намерение, то би могло да се осъществи.

Мярка 1.3.2.: Създаване на условия за допълнително развитие на форми на алтернативен туризъм с възможности за дестинация с потенциал за по- дългосрочни туристически пакети.

Констатации: Заложеният бюджет по мярката е 550 хил. лв., като ГД отчита реализирането на два проекта (отнасящи се и към други мерки) на обща стойност 511 хил. лв., т.е. е налично усвояване от (92,91%).

Отново като мерна единица е посочен само един вариант, при положение, че двата индикатора отчитат различни неща. Не са налични данни, по които да се направи оценка на изпълнението на мярката чрез отчитане стойностите на индикаторите.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, въпреки че посочените проекти, отнасящи се и към други мерки, не изпълняват напълно смисъла на тази мярка, няма и отчетени индикатори за ефекта на изпълнението им.

Мярка 1.3.3.: Подпомагане и оптимизиране дейността на съществуващите културни институции.

Констатации: Съгласно данните от ГД, по мярката няма реализирани проекти. От друга страна, през общинския бюджет преминават значителни суми целеви субсидии и други, насочени към

поддръжката и обновяването на материалната база на такива институции. Заложената в ОПР сума на инвестициите по мярката е 1,97 млн. лв., от тях 76% от европейско финансиране.

Повтаряща се е грешката в заложените индикатори и общата мерна единица за отчитането им, като няма и налични данни, които да помогнат за по-вярна оценка в настоящата ПО.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, тъй като въпреки липсата на конкретни проекти в отчетите на ГД, през общинския бюджет постъпват суми за издръжката на културните институции на нейна територия.

4.1.4. Специфична цел 1.4. Привличане на местната общност за реализиране на цялостната визия за развитие на местен туристически продукт. Промотиране на добри практики.

Мярка 1.4.1.: Създаване на стимулиращи условия- информационни, демонстриране на добри практики, допустимо намаляване на административната тежест и бюрокрация за приобщаване на местната общност за включване в постепенното увеличаване на легловата база за индивидуални туристи в къщи/стаи за гости, създадени на основата на съществуваща жилищна собственост на местното население с адаптирането и за посрещане на туристи.

Констатации: ГД посочват 3 бр. реализирани проекта на обща стойност от 312 хил. лв., при заложен в ОПР 300 хил. лв. Посочените проекти се отнасят и към друга мярка в по-голяма степен, отколкото към тази.

Индикаторите са „брой проекти, насърчаващи правно-нормативното и административното сътрудничество и сътрудничеството между гражданите и институциите“, „брой действащи добри практики“, „степен на участие на местната общност“, като те би трябвало да се измерят единствено чрез „брой усвоени добри практики“, което не може да отчете изпълнението на всички индикатори.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, въпреки че отчетените проекти се отнасят в по-голяма степен към друга мярка, но планираният бюджет е преизпълнен.

4.2. ПРИОРИТЕТ 2: ПОВИШАВАНЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ЖИЗНЕНИЯ СТАНДАРТ, УСТОЙЧИВАТА ЗАЕТОСТ И ДОХОДИТЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО.

4.2.1. Специфична цел 2.1. Балансирано развитие на традиционни отрасли с надграждане на винопроизводство с бутикови серии.

Мярка 2.1.1.: Подкрепа за развитието на традиционни стопански дейности при използване на местни ресурси.

Констатации: Според наличните данни няма изпълнени проекти по тази мярка, която има индикативна стойност от 7 млн. изцяло частни инвестиции. По наличните данни на НСИ само за периода 2014-2018 г., размерът на инвестициите за дълготрайни материални активи (ДМА) са около 16,6 млн. лв.

Заложени са множество индикатори (5 за резултат и 3 за въздействие), измерващи се чрез „увеличен оборот/намален процент безработни“. Налични са данни от Дирекция „Бюро по труда“ (ДБТ) – Павликени за нивото на безработицата, като при целева стойност от „10%“, през 2020 г. тя е 14,53%, т.е. има неизпълнение. Няма пълни данни за движението на оборотите на предприятията, тъй като данните не обхващат целия период и част от тях са конфиденциални.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, въпреки че по единия индикатор отчетната стойност не е изпълнена, се наблюдава трайно намаление на безработицата, а на територията на общината има икономически активни предприятия от микро до среден размер, които осъществяват инвестиции, многократно надхвърлящи заложените в ОПР.

4.2.2. Специфична цел 2.2. Насърчаване на сътрудничеството между производителите и обединяването им в локални кълъстери.

Мярка 2.2.1.: Насърчаване сдружаването на производителите, кооперирането и кълъстерите.

Констатации: За реализация на мярката са предвидени 450 хил. лв. с финансиране от фондовете на ЕС. Няма регистрирани проекти, осъществени по нея.

Мерна единица за отчитане на трите индикатора е „броя кълъстери/сдружения“, като няма налични данни за изпълнението им.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката не е осъществена** поради липса на реализирани проекти по нея и привлечен ресурс.

4.2.3. Специфична цел 2.3. Създаване на предпоставки за подобряване на бизнес средата чрез изграждане на малка бизнес инфраструктура за съхранение и реализация на селскостопанската продукция.

Мярка 2.3.1.: Привличане на инвестиции.

Констатации: Заложеният размер на разходите по мярката е 450 хил. лв. финансиране от фондовете на ЕС.

По данни от ИСУН, по 6 бр. проекти са привлечени инвестиции в частни бенефициенти със средства от ЕС за 2,5 млн. лв. и 1,67 млн. лв. частни инвестиции към тях, или общо 4,17 млн. лв.

По трите индикатора по мярката, показател (мерна единица) са „инвестициите в млн. лева“. Целевата стойност е „5,5 млн. лева“, която не е достигната с над 1 млн. лева.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, защото планирания бюджет е значително преизпълнен, спрямо заложената стойност в програмата за реализация и индикативната финансова таблица, въпреки че заложената целева стойност на индикатора не е достигната.

Мярка 2.3.2.: Подкрепа за развитие на нов бизнес - обособяване на организирани бизнес пространства и формиране на бизнес инкубатор.

Констатации: В наличните данни от ГД има данни за осъществени 3 бр. проекти по тази мярка за около 670 хил. лв., при индикативен бюджет 3 млн. лв. с финансиране от фондовете на ЕС. Но представените проекти се отнасят по-скоро до мярка 2.4.2.

Съгласно наличните данни от НСИ, броят на предприятията на територията на Общината е стабилен с тенденция за намаляване на броя им, при заложена целева стойност на индикатора от „21“ нови фирми.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**, тъй като е привлечен ограничен финансов ресурс единствено по 3 бр. проекти и индикаторът не е достигнал целевата си стойност, а тенденцията е дори за влошаване.

4.2.4. Специфична цел 2.4. Подкрепа за повишаване на конкурентоспособността на малкия и средния бизнес и стимулиране създаването на нови МСП.

Мярка 2.4.1: Подобряване на съществуващия местен малък и среден бизнес.

Констатации: Заложеният финансов ресурс по мярката е от 1,2 млн. лв. изцяло частни инвестиции. Мярквата се припокрива с друга – 2.1.1., като единствената разлика е, че формално тя изключва наличните микро предприятия в общината. Съгласно ГД, има осъществени 6 бр. проекти за 3,74 млн. лв. по мярката, като финансирането е с друго от планираното разпределение – 2,3 млн. лв. със средства от ЕС и 1,44 млн. лв. частни инвестиции, с което се преминава заложеното в ОПР.

Заложени са 4 бр. индикатори, измерващи се чрез „(брой) безработни“. Налични са данни от Бюро по труда – Павликени за нивото на безработицата, като при целева стойност от 10%, през 2020 г. тя е 14,53%, т.е. не е достигната. Въпреки това се наблюдава систематично намаление на безработицата за целия период на ОПР.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, като трябва да се отчете, че до голяма степен тя се припокрива и е „частен случай“ на мярка 2.1.1. „Мярката“ за измерване на заложените индикатори отново не отговаря на търсеното от тях.

Мярка 2.4.2: Насърчаване на предприемачеството и стартиране и развитие на икономически дейности в нови МСП.

Констатации: Заложените инвестиции по мярката са в размер на 500 хил. лв. от други източници. Съгласно ГД към мярката се числят 2 бр. проекти, но в действителност тя би трябвало да включва всички от мярка 2.3.2 и такива от 2.4.1.

Индикаторите са 3 бр. и се „измерват“ с „нови продукти и услуги“, като няма данни за показателите, така че тяхното изпълнение да бъде отчетено.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно** с оглед направените инвестиции и броя на активните предприятия. Липсата на точни статистически данни затруднява точното определяне на отнасящите се към мярката проекти и инвестиции.

4.3. ПРИОРИТЕТ 3: РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ, ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО ЗАЕТОСТ И КАЧЕСТВО НА РАБОТНИТЕ МЕСТА.

4.3.1. Специфична цел 3.1. Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението.

Мярка 3.1.1.: Подобряване качеството и създаване на условия за достъп до образование (вкл. и от лица от групи в изолация и риск).

Констатации: В ОПР е заложен бюджет за мярката от 1,1 млн. лв., от които 900 хил. лв. от фондовете на ЕС и 100 хил. лв. от централния бюджет. Съгласно ГД са осъществени два проекта на обща стойност 372 хил. лв. със средства от ЕС, но няма отчет за реализираните проекти с национално финансиране. Данните от ДБТ показват единствено реализирани проекти и брой ангажирани лица, но не и финансовата стойност на проектите.

Заложените 3 бр. индикатори се измерват чрез „квалифицирани и преквалифицирани“, като целевата стойност е „50%“ от безработните, като данните от ДБТ показват, че стойността на индикаторите не достига планиваната целева.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**, като има години с 0 бр. обучени, както и усвояването на предвидения бюджет е малко над 50%.

Мярка 3.1.2.: Намаляване на броя на преждевременно напускащите училище.

Констатации: ГД отчетат изпълнението на един проект на стойност 54 хил. лв. при планирани в ОПР 220 хил. от фондовете на ЕС.

Целевата стойност на двата индикатора е 7% с мерна единица „(%) ученици“ като няма данни за тях.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**, като за това може да се съди единствено по стойността на привлечените средства по проекта.

Мярка 3.1.3.: Обучение през целия живот и пълноценно личностно развитие.

Констатации: Планираните средства са в размер на 700 хил. лв., 600 хил. лв. и 100 хил. лв. национално съфинансиране.

Отчетени са 3 бр. реализирани проекта за 368,6 хил. лв., като 292,68 хил. лв. са от централния бюджет, а 75,88 хил. лв. от фондовете на ЕС.

Има два индикатора измерващи „брой квалифицирани от населението в трудоспособна възраст“, макар че целевата стойност е дадена в проценти – „15%“!

По данни от ДБТ, общия брой квалифицирани за периода на действие на ОПР е 130 души при трудоспособно население от 1148 души през 2019 г. по данни на НСИ.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**, при отчетане изпълнението на индикатора и от гледна точка на планираните средства.

Мярка 3.1.4.: Придобиване на компетентности в съответствие с пазара на труда.

Констатации: Съгласно ГД са отчетени 2 бр. реализирани проекта за 292,68 хил. лв. от централния бюджет (същите присъстват и в мярка 3.1.3).

Заложените в ОПР средства са в размер на 370 хил. лв., изцяло от фондовете на ЕС.

Има 2 бр. индикатори, измерващи се чрез „брой безработни“. Налични са данни от Бюро по труда – Павликени за нивото на безработицата, като при целева стойност от „10%“, през 2020 г. тя е 14,53%, т.е. не е достигната. Въпреки това се наблюдава систематично намаление на безработицата за целия период на ОПР.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично** при отчетане изпълнението на индикатора, както и на 79% от гледна точка на планираните средства.

4.3.2. Специфична цел 3.2. Осигуряване на висококачествени социални и здравни услуги за повишаване качеството на живот.

Мярка 3.2.1.: Разширяване на териториалния обхват, качеството и броя на предоставяните услуги.

Констатации: Реализирани са 7 проекта, според ГД и ИСУН, на обща стойност 712,4 хил. лв.

Предвидените средства са в размер на 650 хил. лв. – общински средства, от централния бюджет и 77% от фондовете на ЕС.

Заложени са 4 бр. индикатори с мерна единица „брой лица“, въпреки че целевата стойност е дадена като „50% от населението“. Няма данни за отчитане на индикаторите.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно** от гледна точка на привлечен финансов ресурс.

Мярка 3.2.2.: Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация.

Констатации: По мярката са реализирани 4 бр. проекти на обща стойност 539,73 хил. лв.

Предвидените средства са в размер на 150 хил. лв. с финансиране от фондовете на ЕС.

Заложени са 2 бр. индикатори с мерна единица „брой лица“, въпреки че целевата стойност е дадена като „10%“. Няма данни за отчитане на индикаторите.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно** от гледна точка на привлечен финансов ресурс.

4.3.3. Специфична цел 3.3. Целенасочено въздействие върху предотвратяване отпадането от пазара на труда.

Мярка 3.3.1.: Подкрепа за превенция на отпадането от пазара на труда.

Констатации: Предвидените средства са в размер на 200 хил. лв. финансиране от ЕС.

Реализирани са 11 бр. проекти на обща стойност 724,88 хил. лв. с финансиране предимно от централния бюджет – 663,35 хил. лв. и едва 61,5 хил. лв. финансиране от ЕС.

Заложени са 2 бр. индикатори с мерна единица „брой лица“, като целевата стойност е „250 души“. Няма точни данни от ДБТ, но вероятно целевата стойност е достигната.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно** от гледна точка на привлечен финансов ресурс и вероятно постигната целева стойност на индикаторите.

Мярка 3.3.2.: Придобиване на ключови компетентности на заети и безработни лица, в т.ч. и обучения на работното място.

Констатации: Предвидените средства са в размер на 370 хил. лв. финансиране от ЕС.

Няма констатирани проекти по мярката, въпреки че тя съвпада с проекти по предишните мерки.

Заложени са 2 бр. индикатори с мерна единица „брой лица“, като целевата стойност е „320 души“. Съгласно наличните данни от ДБТ, целевата стойност не е изпълнена, но все пак е изпълнена в значителна степен.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно** от гледна точка на привлечен финансов ресурс и вероятно в значителна степен относно целевата стойност на индикаторите.

4.3.4. Специфична цел 3.4. Подобряване качеството на работните места.

Мярка 3.4.1.: Подобряване на условията на труд на работното място.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 1,95 млн. лв., с най-голям дял на средствата от ЕС – 77%.

По наличните данни от ГД и ИСУН 3 бр. проекти отговарят на мярката. По тях са вложени средства в размер на 3,67 млн. лв., от тях 2,24 млн. средства от ЕС и 1,44 млн. частни инвестиции.

Заложените индикатори са 2 бр. и се отчитат с мерната единица „брой подобрени работни места (условия на труд)“. Целевата стойност е „90“, но няма налични данни за изпълнението ѝ. Но предвид големия размер на направените инвестиции се предполага, че вероятно е достигната.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно** от гледна точка на привлечен финансов ресурс и вероятно в значителна степен относно целевата стойност на индикаторите.

4.3.5. Специфична цел 3.5. Продължаващо балансирано развитие на спорта.

Мярка 3.5.1.: Насърчаване на спортните дейности и инициативи.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 1,17 млн. лв., с най-голям дял на средствата от ЕС – 85%.

Реализирани са два проекта по мярката на обща стойност 2,21 млн. лв., изцяло с европейско финансиране.

Заложените индикатори са 7 бр. и се отчитат с мерната единица „брой инициативи“ в годината. Целевата стойност е „10“. Организирането на спортни дейности и инициативи не са в пряка връзка с проектите, които засягат обновяване/изграждане на спортна инфраструктура, но не са пряко свързани с насърчаване на използването ѝ. Вероятно, все пак целевата стойност е достигната със събития от културния и спортния календар на Общината.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно** от гледна точка на привлечен финансов ресурс и вероятно в значителна степен относно целевата стойност на индикаторите.

4.4. ПРИОРИТЕТ 4: ИЗГРАЖДАНЕ И ОСЪВРЕМЕНЯВАНЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА ИНТЕГРИРАНО ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА.

4.4.1. Специфична цел 4.1. Изграждане и подобряване на техническата инфраструктура.

Мярка 4.1.1. Изграждане на подходяща транспортна инфраструктура (вкл до туристическите обекти).

Констатации: ОПР предвижда влагането на 2,7 млн. лв. по мярката, с преобладаващ източник – средства от ЕС (74%).

По мярката са реализирани 19 проекта на обща стойност 3,28 млн. лв. с преобладаващ източник централния бюджет – 3,21 млн. лв.

Заложени са 3 бр. индикатори с мерна единица „км“, като целевата стойност е ежегодно обновяване/ново строителство на 25 км. пътища, което е амбициозно при обща дължина на пътната мрежа в общината през 2020 г. от 46,35 км. (няма данни за дължината на улиците в населените места). По данни от АПИ/ОПУ, за целия програмен период, в който е в сила ОПР Сухиндол 2014-2020, общо са обновени 1,7 км. пътища и няма изградени нови такива.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно** от гледна точка на привлечен финансов ресурс, но не и откъм достигната целева стойност, която не е реално изпълнима. Общинската пътна мрежа и преминаващите през територията на общината Републикански пътища изискват сериозни инвестиции в обновяването си, като с реализираните инвестиции е извършено минимално подобрене от гледна точка на общата дължина.

Мярка 4.1.2. Развитие на ефективна енергийна инфраструктура - утилити клъстер.

Констатации: Предвиденото финансиране по мярката е в размер на 2,35 млн. лв., предимно със средства от ЕС (85%) и включва изграждането на съоръжения за производство и използване на енергия от алтернативни енергийни източници.

След редица промени в законодателството, има известен отказ от инвестиции в енергийна инфраструктура и според наличните данни, няма реализирани проекти по мярката.

Заложени са 4 бр. индикатори с мерна единица „киловат/часа намаление“ и целева стойност от „15%“. Няма налични данни за изпълнението на индикаторите.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката не е осъществена** поради липса на реализирани проекти по нея и привлечен ресурс.

Мярка 4.1.3. Реконструкция и изграждане на ВиК инфраструктура.

Констатации: Предвидените за инвестиции по мярката средства са в размер на 4,8 млн. лв. с основен източник средства от ЕС (80%).

По мярката са реализирани 5 проекта на обща стойност 7,42 млн. лв., с най-голямо финансиране от ЕС (4,85 млн. лв.) и от централния бюджет (2,57 млн. лв.).

Заложени са 4 бр. индикатори с мерна единица „километър“ който не отговаря на всички индикатори (например „брой домакинства с подобрен достъп до ВиК услуги“). Целевата стойност е „34“. По данни на „ВиК Йовковци“, за периода 2014-2020 г. са ремонтирани изградени общо едва около 0,3 км. водопровод и канал.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно** от гледна точка на привлечен финансов ресурс, но не и откъм достигната целева стойност. Подобно на пътната инфраструктура, тази на ВиК се нуждае от продължителни и сериозни инвестиции в обновяване и поддръжка.

4.4.2. Специфична цел 4.2. Изграждане и подобряване на социалната инфраструктура.

Мярка 4.2.1. Подобряване и модернизация на образователната инфраструктура.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 650 хил. лв. в основен източник средства от ЕС (85%).

По данни от ГД мярката са реализирани 10 проекта на обща стойност 58,26 хил. лв., с финансиране от централния бюджет (53,1 хил. лв.) и общинския бюджет (5,2 хил. лв.).

Заложени са 4 бр. индикатори с мерна единица „кв. м. разгърнатата застроена площ (РЗП)“ и целева стойност „2000“. Проектите включват основно доставка на техника и оборудване, отговарящи на един от индикаторите „брой преоборудвана образователна инфраструктура“, за които тази мерна единица и целевата ѝ стойност не могат да се приложат.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**, както като привлечени средства, така и като реализирани дейности.

Мярка 4.2.2. Подобряване и модернизация на инфраструктурата за здравеопазване и предоставяне на социални услуги.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 950 хил. лв. в основен източник средства от ЕС (80%).

Съгласно събраните данни са реализирани 52 проекта на обща стойност 1,5 млн. лв., основно със средства от ЕС (972,36 хил. лв.) и централния бюджет (475,74 хил. лв.).

Заложените 7 бр. индикатори за проследяване на тази мярка са с мерна единица „нови услуги“ с целева стойност 3, макар че основно проектите са свързани със строителство и доставка на оборудване. Въпреки това, във връзка с изменение в прилаганите социални политики и програми на национално равнище има разкрити нови „услуги“.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно** от гледна точка на привлечен финансов ресурс и вероятно в целевата стойност на индикаторите.

Мярка 4.2.3. Поддържане и подобряване на културната инфраструктура.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 450 хил. лв. в основен източник средства от ЕС (85%).

По мярката са реализирани 5 проекта на обща стойност 51,6 хил. лв. с почти равно разпределение между общинския и централния бюджет като източник.

Заложните 7 бр. индикатори за проследяване на тази мярка са с мерна единица „брой посещения/участници“ с целева стойност „3500“, макар че отделните индикатори засяга също обновени площи, преоборудване и т.н. Няма данни за изпълнението на индикаторите.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**, както като привлечени средства, така и като достигнати стойности на индикаторите.

Мярка 4.2.4. Допълнително модернизиране на спортно-материалната база.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 220 хил. лв. в основен източник средства от ЕС (85%).

По мярката са реализирани 5 проекта на обща стойност 63,3 хил. лв. , изцяло със средства от централния бюджет.

Заложени са 5 бр. индикатори с мерна единица „кв. м. РЗП“ и целева стойност 3 200, въпреки че не е приложима за всички индикатори. Няма налични данни за остойността на индикаторите.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**, както като привлечени средства, така и като достигнати стойности на индикаторите.

4.4.3. Специфична цел 4.3. Интегрирано пространствено развитие на територията.

Мярка 4.3.1. Подобряване съгласуваността между устройствено и стратегическо планиране на територията.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 220 хил. лв. с източник частни инвестиции.

По мярката не са отчетени реализирани проекти.

Заложени са 2 бр. индикатори с мерна единица „бройка“ и целева стойност „3“, въпреки че не е приложима за всички индикатори.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката не е осъществена** поради липса на реализирани проекти по нея и привлечен ресурс.

Мярка 4.3.2. Подобряване на модела на градско и селско развитие в общината.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 150 хил. лв. с източник фондовете на ЕС.

По мярката е реализиран 1 бр. проект – изготвянето на общ устройствен план на община (ОУПО) Сухиндол на стойност 150,24 хил. лв. и с финансиране от централния и общинския бюджети.

Заложени са 4 бр. индикатори с мерна единица „брой жители“ и целева стойност „2000“. Въпреки че не е приложима за всички индикатори, стойността е достигната с изготвянето на ОУПО по част от индикаторите.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно** от гледна точка на привлечен финансов ресурс и в целевата стойност на индикаторите.

4.4.4. Специфична цел 4.4. Опазване на околната среда, превенция на природни рискове и климатична сигурност.

Мярка 4.4.1. Подобряване, развитие на инфраструктура за третиране на отпадъци и внедряване на съвременни технологии.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 370 хил. лв. с източник фондовете на ЕС.

По мярката са реализирани 5 бр. проекти на обща стойност 4,72 млн. лв., почти изцяло със средства от ЕС.

Заложени са 3 бр. индикатори с мерна единица „тон“ и целева стойност „100“. Въпреки че не е приложима за всички индикатори. Няма налични данни за коректно отчитане на индикаторите.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно** от гледна точка на привлечен финансов ресурс и в целевата стойност на индикаторите.

Мярка 4.4.2. Запазване качеството на атмосферния въздух.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 120 хил. лв. с източник фондове на ЕС.

По мярката не са отчетени реализирани проекти.

Заложени са 2 бр. индикатори с мерна единица „брой конкретни мерки“ и целева стойност „2“.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката не е осъществена** поради липса на реализирани проекти по нея и привлечен ресурс.

Мярка 4.4.3. Управление на риска от природни бедствия и аварии.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 450 хил. лв. с основен източник фондовете на ЕС (67%), централния бюджет (22%) и общинския бюджет (11%).

По мярката са отчетени 6 бр. реализирани проекти на обща стойност 1,82 млн. лв. изцяло от централния бюджет.

Заложени са 4 бр. индикатори с мерна единица „брой лица“ и целева стойност „500“. Тъй като тя се отнася за броя на населението „под защита“, целевата стойност на индикатора е достигната.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно** от гледна точка на привлечен финансов ресурс и в целевата стойност на индикаторите.

Мярка 4.4.4. Опазване и възстановяване на природното наследство и биологичното разнообразие.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 510 хил. лв. с основен източник фондовете на ЕС (67%), централния бюджет (22%), а за оставащите 11% не е посочен източник.

По мярката е реализиран 1 проект на обща стойност 457,84 хил. лв. с финансиране от други източници.

Заложени са 3 бр. индикатори с мерна единица „кв. км“ и целева стойност „50“, като мерната единица не отговаря като показател за всички индикатори. Територията, на която е реализиран проектът достига целевата стойност.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена успешно**, тъй като са привлечени 89,77% от заложения финансов ресурс и е изцяло постигната от гледна точка на целевата стойност.

4.5. ПРИОРИТЕТ 5: ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ В ПОЛЗА НА МЕСТНАТА ОБЩНОСТ И БИЗНЕСА.

4.5.1. Специфична цел 5.1. Укрепване на административния капацитет за подобряване процесите на управление.

Мярка 5.1.1. Повишаване на професионалните и ключови компетенции на служителите в общинска администрация.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 300 хил. лв. с основен източник фондове на ЕС (83%).

По мярката не са отчетени реализирани проекти, но по данни от ОБА, средният годишен брой обучени служители за периода 2014-2019 г. е 8 служителя/год., а средногодишният обем на разходите за обучения е 5 000 лв. (общо изразходвани около 35 000 лв.).

Заложени са 3 бр. индикатори с мерна единица „брой обучени“ и целева стойност „25 (годишно)“.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично** тъй като не е реализиран заложеният финансов ресурс и целевата стойност на индикаторите не е достигната.

Мярка 5.1.2. Въвеждането на нови управленски подходи, стандарти, предоставяне на правомощия и партньорство.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 200 хил. лв. с основен източник фондове на ЕС (75%), централен бюджет (15%) и общински бюджет (10%).

По мярката не са отчетени реализирани проекти.

Заложени са 3 бр. индикатори с мерна единица „брой (нови адм. услуги)“ и целева стойност „6“.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката не е осъществена** поради липса на реализирани проекти по нея и привлечен ресурс.

Мярка 5.1.3. Прилагане на ефективни политики за намаляване на административната тежест за бизнеса и домакинствата и оптимално изразходване на финансовите ресурси.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 20 хил. лв. с източник общинския бюджет.

По мярката не са отчетени реализирани проекти.

Заложени са 4 бр. индикатори с мерна единица „,% (съкратени срокове)“ и целева стойност „12%“.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката не е осъществена** поради липса на реализирани проекти по нея и привлечен ресурс.

4.5.2. Специфична цел 5.2. Достъп на общността до качествени обществени услуги.

Мярка 5.2.1. Предоставяне на интегрирани услуги и пълен пакет от услуги за гражданите и бизнеса.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 170 хил. лв. с основен източник фондове на ЕС (76%).

По мярката не са отчетени реализирани проекти.

Заложени са 3 бр. индикатори с мерна единица „брой (население)“ и целева стойност „760“.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката не е осъществена** поради липса на реализирани проекти по нея и привлечен ресурс.

Мярка 5.2.2. Инвестиции в ИТ инфраструктура и прилагане на поэтапно електронно управление.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 510 хил. лв. с основен източник фондове на ЕС (76%).

По мярката са реализирани 3 бр. проекта на обща стойност 96,19 хил. лв., основно от централния бюджет (64,46 хил. лв.) и фондовете на ЕС (29,34 хил. лв.).

Заложени са 5 бр. индикатори с мерна единица „млн. лв.“ и целева стойност „0,5“, която не може да е обща за всички индикатори. Няма налични данни за отчитане на индикатора.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично**, както като привлечени средства, така и като достигнати стойности на индикаторите (предполагаеми данни).

4.5.3. Специфична цел 5.3. Развитие на партньорство в това число ПЧП за подобряване на социално-икономическото развитие.

Мярка 5.3.1. Поддържане и развитие на механизмите за обществени консултации.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 12 хил. лв. с източник общинския бюджет.

По мярката не са отчетени реализирани проекти.

Заложени са 2 бр. индикатори с мерна единица „брой“ и целева стойност „21“. Няма налични данни за отчитане на индикаторите.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката не е осъществена** поради липса на реализирани проекти по нея и привлечен ресурс.

Мярка 5.3.2. Развитие на между общинско и транснационално сътрудничество.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 370 хил. лв. с източник предимно фондовете на ЕС (85%).

По мярката са реализирани 3 бр. проекта на обща стойност 311,76 хил. лв., изцяло от фондовете на ЕС.

Заложени са 3 бр. индикатори с мерна единица „брой“ и целева стойност „15“. Няма налични данни за отчитане на индикаторите, но целевата стойност е прекалено висока и вероятно не е достигната.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката е осъществена частично** от гледна точка на привлечен финансов ресурс, но вероятно е постигната в ниска степен от гледна точка на целева стойност данни).

Мярка 5.3.3. Насърчаване на сътрудничеството между заинтересованите страни в община Сухиндол за изпълняване на съвместни дейности.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 120 хил. лв. с източник предимно фондовете на ЕС (85%).

По мярката не са отчетени реализирани проекти.

Заложени са 5 бр. индикатори с мерна единица „млн. лв.“ и целева стойност „0,5“, която не може да е обща за всички индикатори. Няма налични данни за отчитане на индикатора.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката не е осъществена** поради липса на реализирани проекти по нея и привлечен ресурс.

Мярка 5.3.4. Насърчаване на публично-частното партньорство.

Констатации: Предвидените средства по мярката са в размер на 120 хил. лв. с източник общинския бюджет.

По мярката не са отчетени реализирани проекти.

Заложени са 2 бр. индикатори с мерна единица „брой“ и целева стойност „5“. Няма налични данни за отчитане на индикаторите.

Оценка на постигане на мярката: **Мярката не е осъществена** поради липса на реализирани проекти по нея и привлечен ресурс.

Обобщеният преглед на оценката показва, че от общо 46 анализирани мерки, **успешно или частично са осъществени 78,26 % от тях, а отчетени като неосъществени са 21,74%:**

- **Осъществени успешно** са 20 мерки (43,48%);
- **Осъществени частично** са 16 мерки (34,78%);
- **Не са осъществени** 10 мерки (21,74%).

Прегледът на оценката по отделни приоритети показва следните резултати:

- **Приоритет 1:** от 8 мерки, 3 са осъществени успешно (37,5%), 5 частично (62,5%) и няма неосъществени (0,0%);
- **Приоритет 2:** от 6 мерки, 4 са осъществени успешно (66,7%), 1 частично (16,65%) и 1 не е осъществена (16,65%);
- **Приоритет 3:** от 10 мерки, 6 са осъществени успешно (60%), 4 частично (40%) и няма неосъществени (0,0%);
- **Приоритет 4:** от 13 мерки, 7 са осъществени успешно (53,8%), 3 частично (23,1%) и 3 не са осъществени (23,1%);

- **Приоритет 5:** от 9 мерки, няма осъществени успешно (0,0%), 3 са осъществени частично (33,33%) и 6 не са осъществени (66,67%).

По три от приоритетите, общия брой успешно осъществени мерки е над 50% - Приоритет 2 (66,7%), Приоритет 3 (60%) и Приоритет 4 (53,8%). При Приоритет 1 успешните имат дял от 37,5%, но няма неосъществени. Единствено по Приоритет 5 не се отчита нито една успешно осъществена мярка, а общо 66,67% от мерките въобще не са осъществени.

5. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ФИНАНСОВА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР.

Поради липсата на индикативен списък с проекти към ОПР, както и от липсата на описание (разяснение) на заложените мерки и дейности, определянето на отнасящите се към ОПР проекти е затруднено.

Към ГД няма приложени отчети по индикативната финансова таблица. В текстовата част на ГД, при спазване на стратегическата рамка, са описани извършени действия по конкретната мярка или дейност. Не е прилаган единен подход, като за част от тях са посочени стойности, а за други не са. Не се разбира и дали сумите са индикативна стойност на проекта или привлечена сума. **Като цяло, отчетите към ГД са неточни и непълни като източник на данни относно финансовата реализация на ОПР.**

С предоставените данни от различни източници (ГД, КР, ИСУН и други) е съставена таблица, съдържаща списък с реализирани проекти и дейности по ОПР Сухиндол 2014-2020 г., като за всеки ясно са дефинирани индикативна и крайна стойност, срокове за изпълнение, бенефициент, източник на финансиране, разпределение на привлечените средства по години и други. На експертен принцип, включените проекти са съотнесени с приоритети, специфичните цели и мерките на ОПР. **Съдържанието на таблицата е съгласувано с ОБА Сухиндол.**

Размерът на изразходваните средства е 24,458 млн. лв. или 29,351 млн. лв. с отчитане припокриването на проекти, отнасящи се до няколко приоритета едновременно.

При анализите, проектите, отнасящи се до различни приоритети, са включени към всеки един от тях, съответно средствата за тях участват няколко пъти в сметките и увеличават размера на изразходваните средства до 29,351 млн. лв., въпреки че реално изразходваните средства са общо 24,485 млн. лв.!

Трябва да се направят следните допълнителни уточнения относно начина на съставяне на таблицата, отразяващи се на нейната точност:

- развитието на Община Сухиндол е комплексно и не се изчерпва със заложените в ОПР дейности. Много от тези дейности не могат да се изведат и „остойността“. Освен конкретни разработени и осъществени проекти, за развитието на Общината допринасят административното обслужване, дейностите образование, здравеопазване, охрана и сигурност, опазване на околната среда и екология, култура и спорт, както и други.
- При съпоставянето на изходните данни от различните източници, а дори и от един и същ източник, са установени липси, грешки и разминавания, които са отстранени, до колкото това е било възможно;
- част от изразходваните средства допринасят за реализирането на повече от една мярка или дейност, като в таблицата са посочени към всяка една от тях;
- посоченият брой на проектите е условен, тъй като общи дейности и проекти в различните източници са представени както обединени, така и самостоятелно, В част

от случаите няма възможност за пълно проследяване за окрупняване или разделяне на всеки един случай;

- Не са взети предвид финансовите корекции (ако такива са наложени) по проекти, защото те могат да бъдат обжалвани;
- Включени са стойностите на т. нар. преходни проекти, започнали през предишния програмен период (2007-2013 г.), които имат извършени дейности и разплатени средства през периода 2014-2020 г.
- Не са включени стойностите по договори, подписани след 31.12.2020 г., но са включени налични данни за извършени плащания и през 2021 г. (плащания, засягащи дейности, извършени в периода 2014-2020 г., но разплатени след него), **налични към датата на съставяне на настоящата ПО – м. ноември 2021 г.;**
- Не са включени стойностите на плащанията за единица площ (по ПРСР), които оказват значително въздействие върху икономиката на традиционно земеделска община, каквато е община Сухиндол;
- Covid-19 мерките включват всички проекти, реализирани във връзка с преодоляване последиците от Covid-19.

Поради наличието на непълни и противоречиви данни за точния размер на привлечените средства и разпределението му по мерки и дейности (има такива без конкретни финансови стойности въпреки извършените дейности), финансовият анализ е направен на ниво приоритети.

В **Приложение 1** е представен „Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Сухиндол 2014-2020 г.“, включващ всички проекти, разпределени по приоритети, с бюджета им по източник на финансиране и времето за реализация.

В **Приложение 2** е представена „Обобщена таблица за финансовото изпълнение на ОПР“ с разпределение по приоритети, спрямо източника на финансиране.

5.1. ОБОБЩЕНА ФИНАНСОВА ОЦЕНКА.

В обобщената финансова оценка е представено финансовото изпълнение на ОПР по приоритети спрямо индикативните стойности (Вж. **Таблица 1. Обобщена финансова оценка на степента на реализация на ОПР Сухиндол 2014-2020 г.**, стр. 35). В представянето по приоритети са отчетени проекти, отнасящи се до повече от една мярка, като в края на таблицата са показани и „чистите“ стойности, без припокриване и дублиране на суми.

При заложен индикативен бюджет от 41,122 млн. лв., **отчетеният привлечен бюджет е в размер на 24,458 млн. лв., или 59,48% от него.** 16 проекта се отнасят до повече от един приоритет и при отчитане на това припокриване (сумите по тези проекти участват няколко пъти в сбора), допринасяйки за реализацията на няколко приоритета едновременно), изразходвания финансов ресурс е 29,351 млн. лв. (реализация от 71,38%).

При преглед по отделни приоритети, има един преизпълнен – Приоритет 4 с реализация от 123,45%. Този приоритет е свързан с инвестиции в инфраструктурата и околната среда (включително третиране на отпадъците и сметища) и има и най-голям заложен индикативен бюджет. Има само още един приоритет, чиято финансова реализация е над 50 % и това е Приоритет 3 (86,44%), свързан с мерки и дейност за развитие на човешките ресурси и ключови социални дейности – образование, култура, социално подпомагане.

Останалите три приоритета има финансова реализация под 50%. Това са Приоритет 5 (41,5%), свързан с мерки и дейности, насочени към повишаване на административния капацитет, Приоритет 2 (41,05%), насочен към мерки и дейности за икономическото развитие и Приоритет 1 (18,55%), насочен към развитието на туризма.

Извънредните приходи, свързани с пандемията от Covid-19 са в размер на 74 хил. лв. (0,3%) и не оказват съществено влияние върху общия обем на привлечените средства.

Таблица 2. Обобщена финансова оценка на степента на реализация на ОПР Сухиндол

ПРИОРИТЕТ	ИНДИКАТИВНА СТОЙНОСТ (ХИЛ. ЛВ.)	БРОЙ ИЗПЪЛНЕНИ ПРОЕКТИ	СТОЙНОСТ (ХИЛ. ЛВ.)	% НА ИЗПЪЛНЕНИЕ
Приоритет № 1: Ефективно използване на местния природен и културно-исторически/битов потенциал за устойчиво развитие на туризма	5 870	9	1 089	18,55%
Приоритет № 2: Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика за подобряване на жизнения стандарт, устойчивата заетост и доходите на населението	12 600	9	4 276	33,94%
Приоритет № 3: Развитие на човешките ресурси, подобряване достъпа до заетост и качество на работните места	6 890	29	5 902	86,44%
Приоритет № 4: Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда	13 940	103	17 263	123,45%
Приоритет № 5: Добро управление в полза на местната общност и бизнеса	1 822	8	748	41,05%
Covid-19	-	3	74	-
ОБЩО (с припокриване на проекти по няколко мерки):	41 122	161	29 351	71,38%
ОБЩО (без припокриване на проекти по мерки):	41 122	145	24 458	59,48%

Източник: Авторски колектив, ИУПП® по данни от ОПР, ГД, КР, ИСУН/2020, АПИ/ОПУ, ВиК и други

5.2. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ФИНАНСОВА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР ПО ГОДИНИ.

Анализът на финансовото изпълнение по години дава възможност да се проследи изпълнението на ОПР през целия период 2014-2020 година, както общо, така и по отделни приоритети. При анализа е включена и 2021 г., но единствено с проект, започнали през разглеждания програмен период и за които се е получило заплащане през тази година.

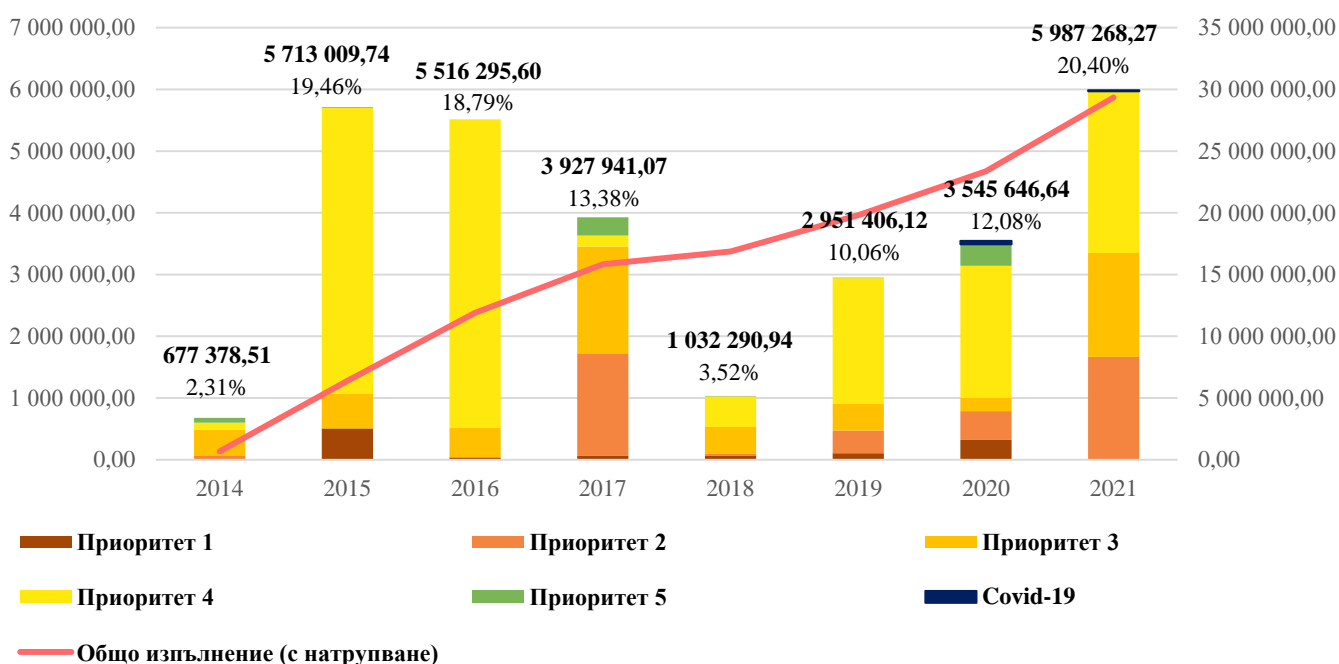
При най-доброто развитие на дейностите по плана, с балансирана реализация на проектите и разпределение на паричните потоци и усвояване на средствата, на година би трябвало да се усвояват около 14% за 7-годишен период (12,5% в случая, тъй като е включена и 2021 г.).

Прегледът на данните показва, че реализираният финансов ресурс при ОПР Сухиндол е разпределен през два основни периода 2015-2017 г. (51,63%) и 2019-2021 г. (42,54%), като се открояват и две години с изключително слабо усвояване – 2014 г. (2,31%) и 2018 г. (3,52%) Пиковата година формално е извън периода на действие на ОПР Сухиндол и това е 2021 г. с привлечени 20,4% от общия реализиран финансов ресурс. Още две години имат дял на привлечените средства близо до 20% - 2015 г. с 19,46% и 2016 г. с 18,79%. Годишните 2017 (13,38%), 2020 (12,08%) и 2019 (10,06%) са близо до идеалните 14%/12,5% годишно.

Слабата 2014 г. се дължи на липсата на нови проекти през новия програмен период 2014-2020 г., а пикът през следващите 2015-2017 г. се дължи на завършването на преходни проекти, започнати през предишния програмен период по съществуващото правило N+2/N+3, най-вече по Приоритет 4 (инфраструктура и опазване на околната среда, в това число рекултивация/изграждане на сметища). Те компенсират винаги слабото начало на реализиране на проекти през новите програмни периоди, докато бъдат уточнени и отворени новите програми и се изготвят необходимите документи и се извърши кандидатстването по тях. Ефектът от това забавяне е основна причина за получената се „дупка“ в средата на програмния период. Вторият период на силно усвояване се дължи на заплащането на актуалните проекти от програмния период, още повече ускорено в неговия края.

Проектите по Covid-19 са реализирани през 2020-2021 г., но оказват нищожно влияние върху финансовата реализация на ОПР, тъй като те имат общ дял от едва 0,25%.

Фигура 3. Обобщена финансова реализация на ОПР Сухиндол по години

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

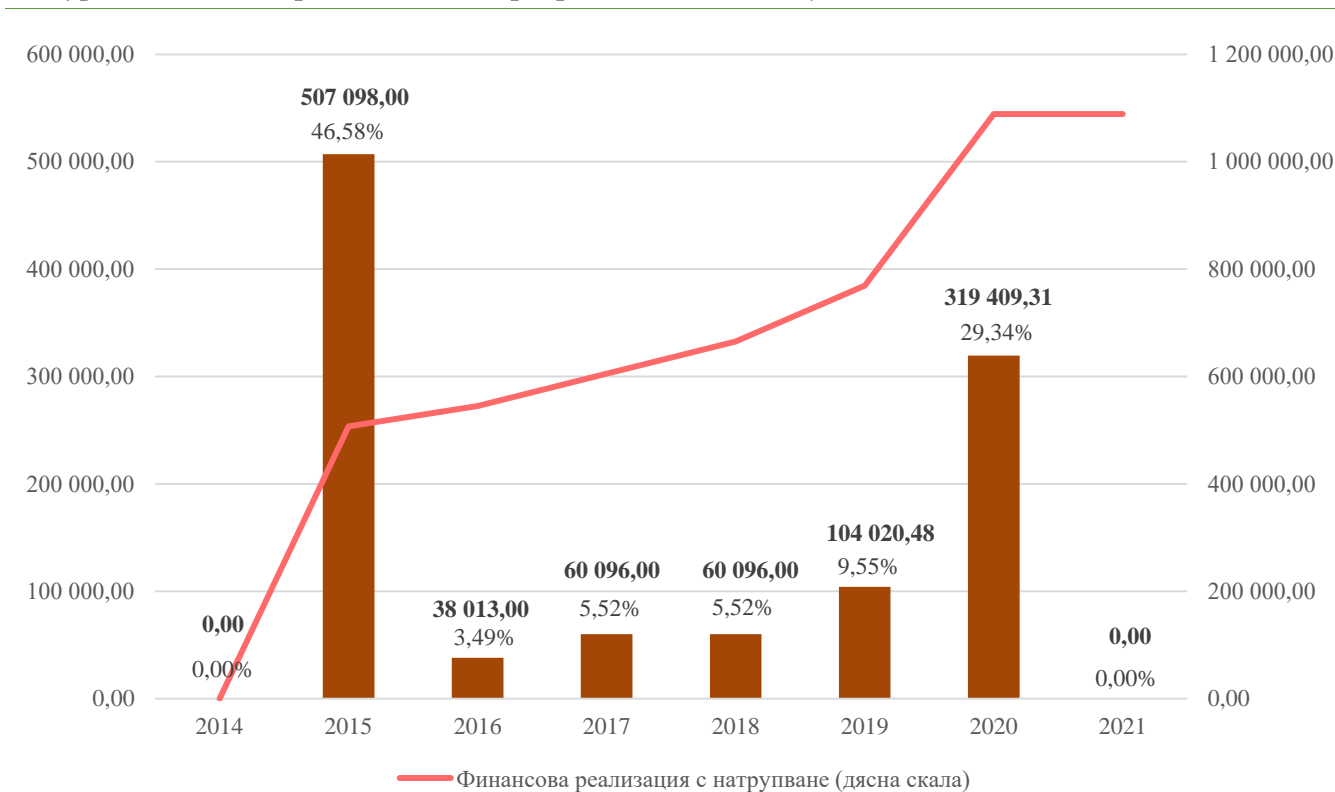
При анализ по отделни приоритети може да се проследи тяхната индивидуална финансова реализация, доколкото тя съвпада като тенденция с общата и какво влияние ѝ оказва.

5.2.1. Финансова реализация на Приоритет 1.

Приоритет 1 е насочен към мерки за развитие на туризма на територията на община Сухиндол. От обобщената финансова оценка е виден niskият дял на реализиране на средствата по приоритета спрямо заложените (едва 18,55%).

Наблюдава се силно неритмично усвояване на средствата – 46,58% от тях са привлечени през втората година на програмния период, а други 29,34% в края му през 2020 г. Има две нулеви години – 2014 и 2021 г. Сред останалите се откроява 2019 г. с привлечени 9,55%, докато останалите три – 2016-2018 г. са с дял между 3,49% и 5,52% (общо 14,53%).

Фигура 4. Финансова реализация на Приоритет 1 от ОПР Сухиндол по години

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

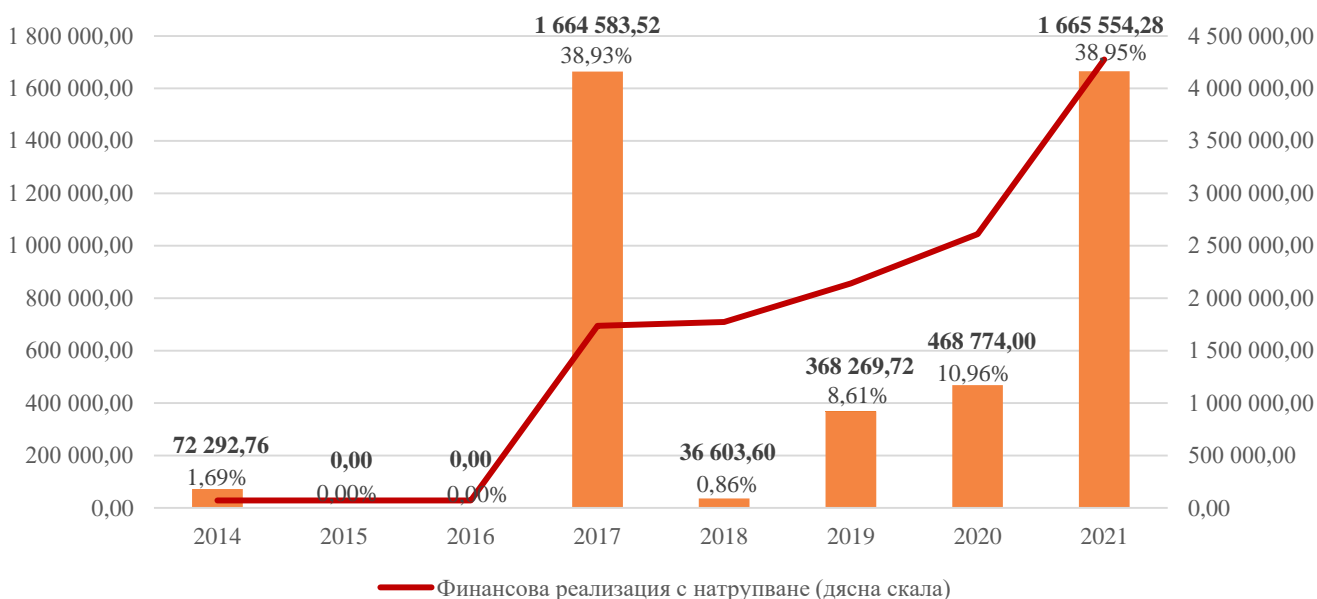
5.2.2. Финансова реализация на Приоритет 2.

Приоритетът е насочен към развитие на икономиката в общината и са привлечени 33,94% от заложените средства.

При финансовата му реализация изпъква много силно изязвена неритмичност с две изключително силни години с почти еднакъв размер на привлечените средства – 2017 г. и 2021 г. (38,93% и 38,95%), две години с дял около 10% - 2020 г. (10,96%) и 2019 г. (8,61%), две много слаби години – 2014 г. (1,69%) и 2018 г. (0,86%) и две „нулеви“ години – 2015 г. и 2016 г. (и двете без регистрирани средства). Двете силни години се дължат на реализираните 2 проекта на „Борола“ ООД през тях.

Анализът показва силната зависимост на този приоритет от частните инвестиционни намерения и проектна обезпеченост, чиито ритъм не следва реализирането ОПР и неговата програма.

Фигура 5. Финансова реализация на Приоритет 2 от ОПР Сухиндол по години

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

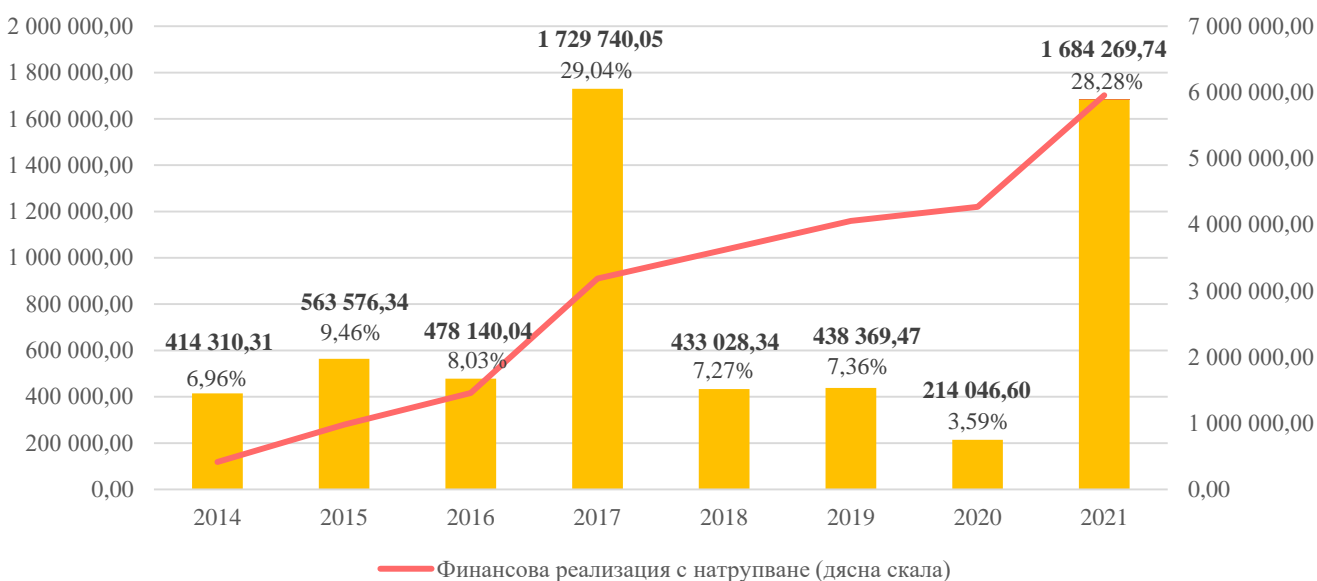
5.2.3. Финансова реализация на Приоритет 3.

Приоритетът е насочен към развитие на човешките ресурси, подобряване достъпа до заетост и качество на работните места.

И при него пикови са годините 2017 г. (29,04%) и 2021 г. (28,28%), като това е обосновано от общите проекти, причислени и към двата приоритета. В останалите години се наблюдава едно равномерно усвояване в границите 7-9% с изключение на 2020 г., когато то е 3,59%.

Голяма част от средствата са по дългосрочни програми и проекти с национално/европейско финансиране, свързани с пазара на труда и други социални дейности. Те са изключително важни за социалното развитие и равенство в общината.

Фигура 6. Финансова реализация на Приоритет 3 от ОПР Сухиндол по години

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

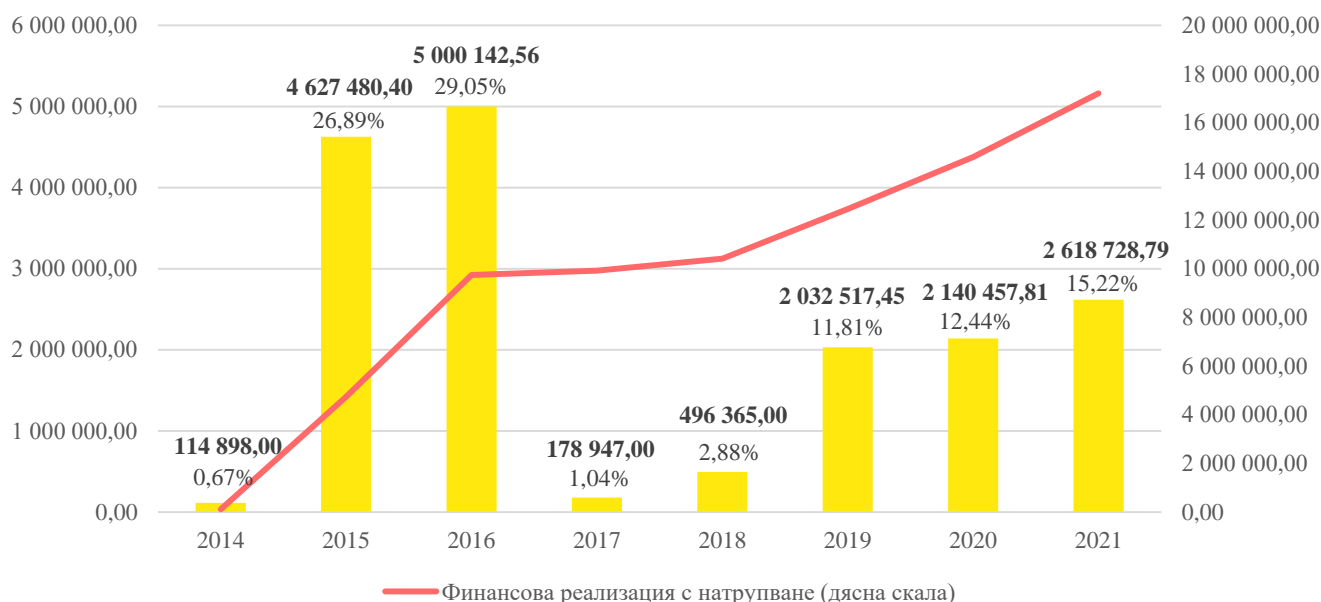
5.2.4. Финансова реализация на Приоритет 4.

Приоритетът е насочен към обновяване на техническата, инженерна и социална инфраструктури на територията на община Сухиндол, както и към опазването на околната среда.

Това е приоритетът с най-големите по размер привлечени средства и единственият с изпълнение. Пиковият период е в годините 2015 и 2016, когато са привлечени общо 55,94% от общия размер на средствата. Това до голяма степен се дължи на завършване и разплащане на големи инфраструктурни обекти, финансирани през предишния програмен период и довършени по съществуващото правило N+2/N+3. През годините 2014, 2017 и 2018 се наблюдават най-ниските стойности на усвояване – между 0,67% и 2,88%. В периода 2019-2020 г. започва засиленото реализиране на инвестиционните проекти, разработени и одобрени за този програмен период (2014-2020 г.). В тези години са привлечени 39,47% от средствата.

Тъй като това е приоритетът с най-голям размер на привлечените средства (70,58% от всички), моделът му на финансова реализация оказва и най-съществено влияние върху общата.

Фигура 7. Финансова реализация на Приоритет 4 от ОПР Сухиндол по години

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

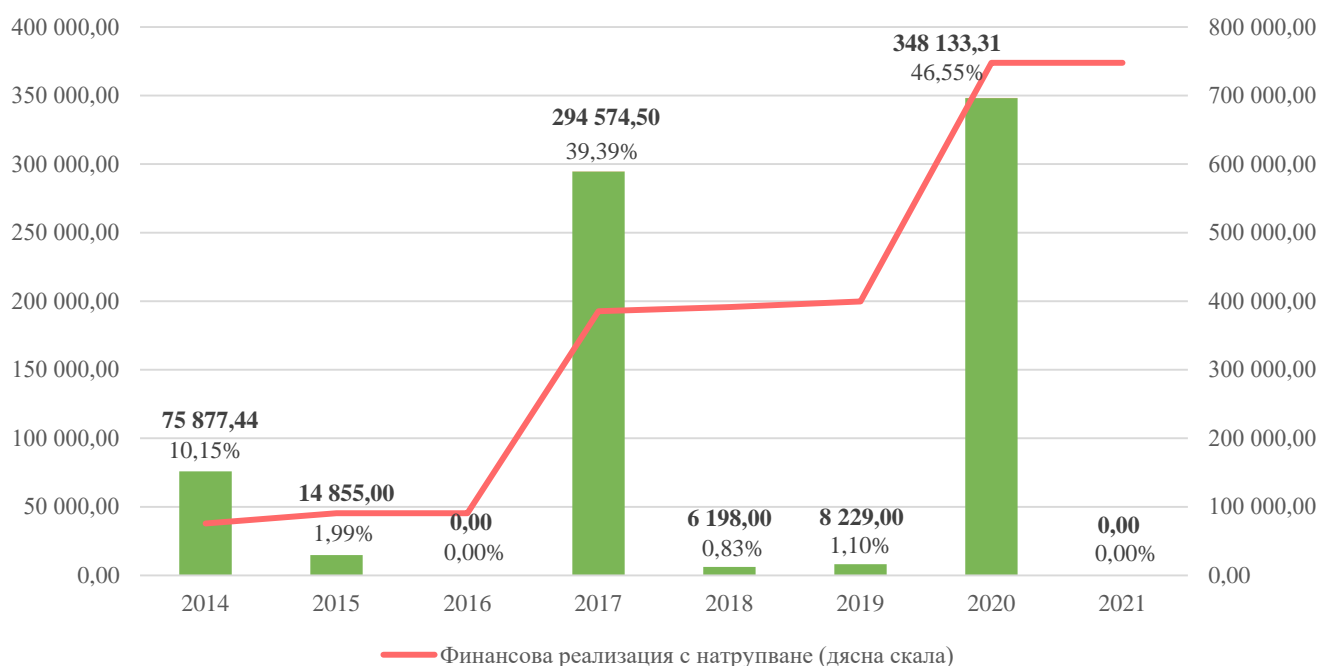
5.2.5. Финансова реализация на Приоритет 5.

Приоритетът е насочен към укрепване на административния капацитет и развитие на нови професионални умения. Това е приоритетът с най-малки размери както на заложените, така и на привлечените средства.

И за него усвояването протича крайно небалансирано. 33,39% от средствата са привлечени през 2017 г, а през 2020 г. други 46, 55%. (през тези две години е привлечен 85,94% от общия финансов ресурс по приоритета), а други 10,15% през първата година от периода – 2014 г. През други 3 години (2015, 2018 и 2019 г.) са привлечени оставащите едва 3,91%, а 2016 г. е „нулева“.

Постоянните инвестиции в обучения и подобряване на материална база на администрацията са от съществено значение за предоставяне на качествени административни услуги.

Фигура 8. Финансова реализация на Приоритет 5 от ОПР Сухиндол по години

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

5.3. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ФИНАНSOVA РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР СПРЯМО ТЕРИТОРИЯТА И НАСЕЛЕНИЕТО.

Разпределението на привлечения финансовия ресурс по територии и население дава възможност да се оцени, балансирано ли се развива територията на общината и дали населението ѝ получава равнопоставен достъп до инвестиции.

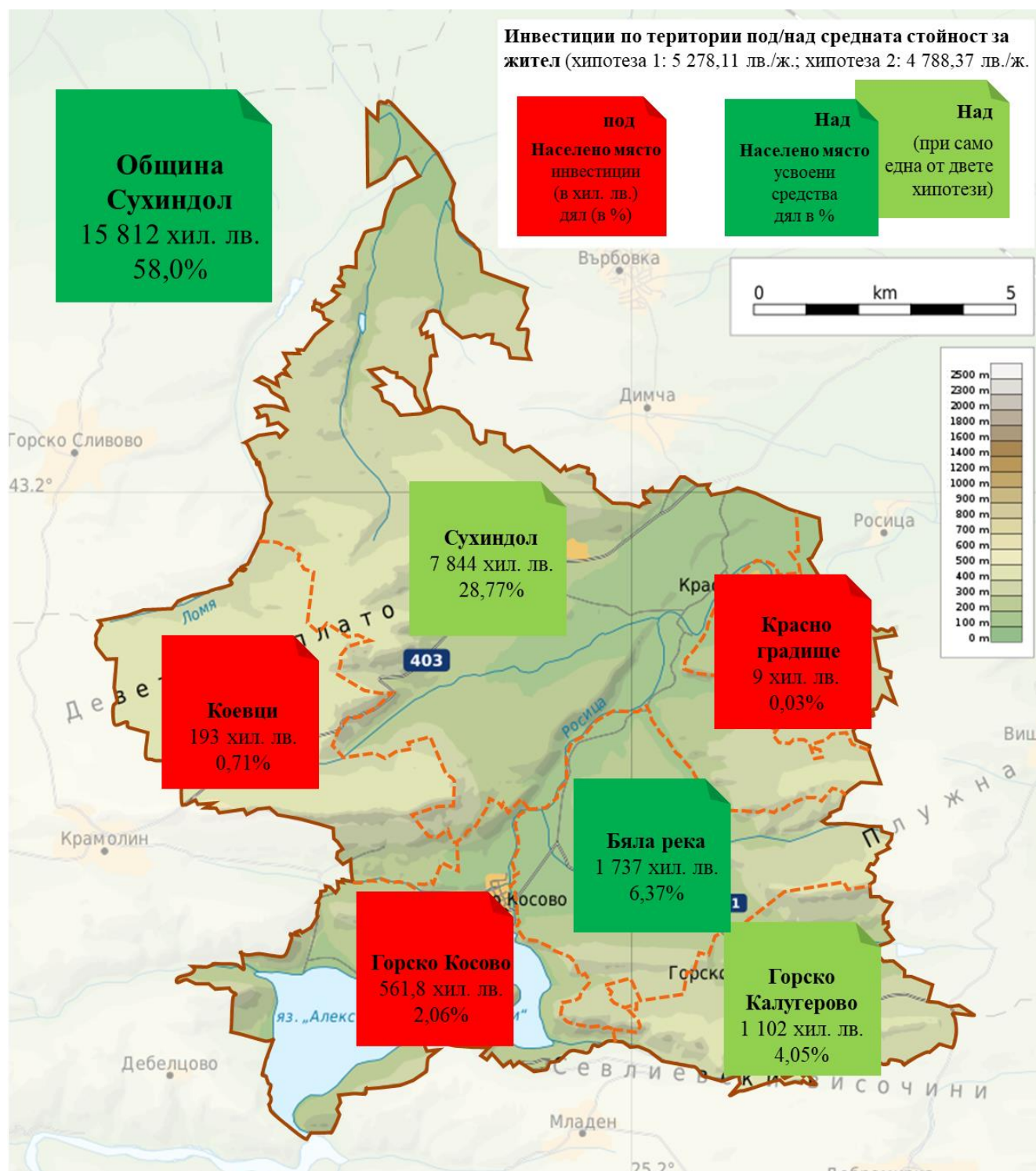
За всеки един проект от **Приложение 1** е определена територията, за която той се отнася. Част от включените проекти засягат повече от едно населено място/землище или дори цялата територия на общината – пример за това са проекти за рехабилитацията на пътни отсечки, обслужващи връзки между две или повече населени места, административни дейности, обслужващи цялото население, но концентрирани в общинския център и други. В такива случаи, привлечените средства се отчитат като инвестиция, насочена в развитието на цялата община и засягащи цялото ѝ население.

Инвестициите (с припокриване) в конкретни населени места са в размер на 11 448 214,74 лв. (42%), а тези, насочени към цялата ѝ територия са 15 812 367,87 лв. (58%). Няма населени места без отчетени инвестиции. Град Сухиндол получава 28,77% от инвестициите, с. Бяла река 6,37%, с. Горско Калугерово 4,05%, с. Горско Косово 2,06%, с. Коевци 0,71% и с най-малък дял е с. Красно градище – 0,03%.

За с. Горско Калугерово трябва да се отчете наличието на проект, който силно увеличава размера на отчетените инвестиции в това населеното място, а сумата не се отнася изцяло за него. Това е проектът „Реконструкция на част от уличната мрежа в община Сухиндол“, който според наличните данни обхваща две населени места – гр. Сухиндол и с. Горско Калугерово. От наличните данни, сумата не може да бъде разпределена между двете и така се „изкривява“ анализа на данните. Показателно е, че при отчитане на този проект, инвестициите в с. Горско Калугерово са 1,1 млн. лв., а без него са само 40,5 хил. лв. (разлика от 27 пъти). Все пак, това е реално изпълнен проект, който е важен за населеното място и не може да бъде напълно изключен, защото не може да бъде отчетена точната му финансова стойност.

Фигура 9. Териториално разпределение на инвестираните средства по населени места/землища

Източник: Авторски колектив, ИУПП® по схема от Икопаст⁴

От съществено значение за правилното отчитане на териториалното разпределение на направените инвестиции е съотношението на размера на направените инвестиции спрямо населението, към което са насочени. За целта се използва показателят „лв. инвестиции на 1 бр. жител“)

Средният размер на показателя е:

⁴ Географска карта на община Сухиндол, България; Икопаст - собствена творба

- **7 290,16 лв./жител** за всички населени места (при включване на инвестициите, засягащи всички жители на общината);
- **5 278,11 лв./жител** при изключване на общите инвестиции и преглед единствено на тези по конкретни населени места.

Характерният случай с инвестициите в с. Горско Калугерово е причина да се разгледа и хипотезата с изключване на тази инвестиция от населеното място. Тогава средният размер на показателя, при изключване на общите инвестиции и преглед единствено на тези по конкретни населени места е **4 788,37 лв./жител**.

Спрямо средната стойност, населените места попадат в две категории – такива, в които инвестициите са над средната стойност и такива, където те са под нея.

При първата хипотеза с отчитане на инвестицията в Горско Калугерово, две населени места – с. Бяла река и с. Горско Калугерово получават инвестиции над средните, като за Горско Калугерово стойността е 17 786,02 лв./жител, а за с. Бяла река е 8 393,30 лв./жител.

При втората хипотеза и изключване на инвестицията, отново 2 населени места имат над средния размер – с. Бяла река (8393,30 лв./жител), но и гр. Сухиндол (4927,18 лв./жител). В този случай, с. Горско Калугерово отчита инвестиции от едва 653,08 лв./жител – намира се на предпоследно място с по-висок показател единствено от с. Красно градище (120 лв./жител).

Село Бяла река е населеното място с най-голям размер на инвестициите спрямо числеността на своето население, като причина за това отново е инфраструктурен проект с голяма себестойност - „Ремонт и подмяна на съществуващ водопровод в с. Бяла река, община Сухиндол“, но той, за разлика от проекта за с. Горско Калугерово, е изцяло насочен към територията на това населено място.

В зависимост от определения среден размер на показателя, общинският център гр. Сухиндол покрива или не покрива критерия за инвестиции над средните за територията, но във всеки случай, той привлича най-много инвестиции в реален размер, а средната стойност на жител е около и над средната.

Друго населено място със стойност, близка до средната е с. Горско Косово (4 530,79 лв./жител). Големият размер на инвестициите и съответно високата стойност на разглеждания показател в това населено място са по две причини – инвестиции в „Дом за пълнолетни лица с деменция“, намиращ се в землището на населеното място и заради частния проект „Изграждане на садкова ферма с прилежащи репродуктивно - производствени съоръжения за отглеждане на Шаран, Есетрови видове, и Дъгова пъстърва“ на стойност 458 хил. лв.

При отчитане на инвестициите, общи за територията на общината, на жител се падат по 7 290,16 лв., което е значително над средното. Тази стойност следва да се добави към средната за всяко населено място, за да се установи реалния дял, получил всеки жител.

При цялостен поглед на направените инвестиции, то те са балансирани спрямо населението – 58% са разпределени върху цялата територия и население на общината, а други 28,77% в общинския център, в който живее 73,4% от общото население. В три населени места стойностите са близки или над средните, като се изключи случаят със с. Горско Калугерово – в гр. Сухиндол (4 927,18 лв./ж.), с. Бяла река (8 393, 30 лв./ж.) и с. Горско Косово (4 530,79 лв./ж.). В тях живеят 1 923 души или 88,66% от общото население.

За развитието на дадено населено място и увеличение на населението му, инвестициите трябва да се увеличават, както важи и обратния процес – **отливът на инвестиции води до отлив на население и липса на развитие.**

5.4. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ФИНАНСОВА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР ПО ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ.

В ОПР са заложили източници на финансиране, като сравнението между индикативното и реално отчетеното разпределение дава възможност да се оцени финансовата реализация на ОПР спрямо заложените източници на финансиране.

Таблица 3. Финансова реализация на ОПР по източници на финансиране

Източник на финансиране	Индикативно разпределение		Отчетено разпределение		Изпълнение (%)
	лв.	(%)	лв.	(%)	
Общински бюджет	744 500,00	1,81%	155 584,00	0,64%	20,90%
Фондове на ЕС	24 686 000,00	60,03%	14 237 750,35	58,21%	57,68%
Централен бюджет	4 591 500,00	11,17%	7 451 611,95	30,47%	162,29%
Частни инвестиции	10 600 000,00	25,78%	1 665 575,05	6,81%	15,71%
Други източници	500 000,00	1,22%	947 418,86	3,87%	189,48%
Общо:	41 122 000,00	100,00%	24 457 940,21	100,00%	59,48%

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

Заложеното индикативно разпределение предвижда осигуряване на финансирането на дейностите по ОПР предимно от фондовете на ЕС (60,03%), в много по-малка степен от частни инвестиции (25,78%) и от централния бюджет (11,17%). Дяловете на средствата от общинския бюджет и от други източници е незначително – под 2%. Такова разпределение на средствата по източници показва заложила висока зависимост при изпълнението на ОПР и политиките за регионално развитие на местно ниво от външни средства - от европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) и от частни инвестиции (които са трудно предвидими и контролируеми), с минимално участие на самата община.

Реалното изпълнение запазва ключовото значение на средствата от ЕСИФ (дял от 58,21%), но с много по-ниска финансова реализация от планираната – едва на 57,68%. Средствата от ЕС традиционно се залагат като основен източник на финансиране, без да се взима предвид възможните и доста чести комплексни рискове като:

- ограничени възможности за възползване от тези средства (допустимост за кандидатстване, промени в програмите и т.н.);
- необходимост от извършване на множество предварителни дейности по изготвяне на работни проекти и на самите документи за кандидатстване;
- забавяне в реализирането на проекти заради сложните процедури за изготвяне на документация, провеждане на процедури и т.н.

Следващ по значение е дялът на средствата от централния бюджет – 30,47%, който е с преизпълнение от 162,29%. Преизпълнението показва, че при изготвянето на ОПР, този източник е подценен. Основно, средствата от държавния бюджет се отпускат за ремонти на транспортна и техническа инфраструктури, но също и за делегирани дейности в социалната сфера и други, като

заемат основен дял в общинските бюджети като цяло. Със своето редовно изплащане всяка година, тези средства са сигурен приход за общините и гарант за тяхното функциониране.

На трето място по значение са частните инвестиции (6,81%), близо 4 пъти по-малко от планираното и с изпълнение от едва 15,71%. Като цяло, частните инвестиции са трудно предвидими и несигурни, освен ако няма големи и проспериращи предприятия, изпълняващи ежегодни инвестиционни програми. На територията на община Сухиндол броят на тези предприятия е ограничен, съответно предвижданията за частните инвестиции са силно завишени и рискови, което се потвърждава при отчитането на крайните резултати.

С най-голямо преизпълнение (189,48%) са привлечените средства от „Други източници“. Това са средства, предимно от спечелени проекти към Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС), „Красива България“ и други. Освен преизпълнението, средствата от този източник увеличават дела си 3 пъти спрямо индикативно заложения – от 1,22% на 3,87%.

С най-малък дял са собствените средства от общинския бюджет, чието изпълнение е едва на 20,9% (второто най-ниско) и с намалял относителен дял от три пъти – при индикативен от 1,81% на 0,64%.

В ОПР е включен стартирания през 2020 г. проект „Рехабилитация и реконструкция на част от улична мрежа в община Сухиндол“ за 941 727,52 лв., единствено като бройка, но не и с привлечени финансови средства, тъй като няма данни за такива до момента на изготвяне на настоящата ПО.

Общото изпълнение на заложения бюджет е 59,48%, като това се дължи на неизпълнението по двата ключови източника на финансиране – Фондове на ЕС и частни инвестиции (дял от 85,78% в индикативния бюджет) и реализация от 57,68% и едва 15,71%.

В практическо измерение, могат да бъдат посочени и конкретни проекти, споменати в ГД и други източници, които не са реализирани:

- **„Реконструкция на общински спортен комплекс в гр. Сухиндол“ на стойност 1 758 216,20 лв.** – неосъществен заради обжалвания на търга и изпуснати срокове по програмата;
- **„Реконструкция и модернизация на система за улично осветление в община Сухиндол“ на стойност 2 021 838,56 лв.** – не е финансиран;
- **„Аварийно-възстановителни работи на читалище “Трезвеност 1870”, гр. Сухиндол“ на стойност 230 935,35 лв.** – не е финансиран;
- **„Ремонт и възстановяване на ул. „Опълченска“, гр. Сухиндол“ на стойност 119 629,85 лв.** – не е финансиран;
- **„Аварийно-възстановителни работи на читалище „Росица 1968“, с. Горско Косово“ на стойност 143 128,39 лв.** – не е финансиран;
- **„Ремонт и възстановяване на ул. „Шестнадесета“, с. Красно Градище“ на стойност 219 758 лв.** – не е финансиран;
- **„Реконструкция и рехабилитация на общински пътища VTR2206 и VTR1311 на територията на община Сухиндол, област Велико Търново“ на стойност 6 773 080,61 лв.** – не е финансиран;

- Проект „Аварийно възстановяване проводимостта и почистване на отводнителен канал, с. Красно градище, община Сухиндол“ на стойност 449 869,64 лв. – към момента не е финансиран;
- Проект „Основен ремонт и модернизация на съществуваща часовникова кула площадно пространство пред поземлен имот (ПИ) с идентификатор 70295.400.220.1, гр. Сухиндол, община Сухиндол“ на стойност 63 845,64 лв. – към момента не е финансиран;
- „Ремонт на участък от път VTR 2310 при км. 2+460, който е част от общинска пътна мрежа и свързва селата Коевци и Горско Косово, поради възникнала свлачищна деформация“ на стойност 1 951 628,20 лв. - към момента не е финансиран.

Изредените нереализирани проекти, предимно инфраструктурни, са на обща стойност 13 731 930,44 лв., и ако бяха изпълнени, общата финансова реализация на ОПР Сухиндол би достигнала 38 189 870,65 лв. – много близо до общата индикативна стойност от 41 122 000 лв. Главните причини да не се стигне до тяхната реализация са външни – липса на финансиране и неуспешно вписване във времеви рамки поради външни фактори.

От анализа се вижда, че причината за неизпълнение на заложената индикативна финансова рамка на ОПР е основно заради **слабата реализация на планираните средства от ЕС и на частните инвестиции**. За община като Сухиндол, която е с малък брой население и няма силна местна икономика, генерирането на собствени средства е ограничено. Тя е силно зависима от трансферите от централния бюджет и реализирането на проекти с външно финансиране, което не винаги може да е успешно. Макар и с минимална заложена стойност и дял, финансирането от общинския бюджет също не е реализирано. Финансирането от централния бюджет и от други източници е преизпълнено, но не може да компенсира значението и малкия размер на привлечените средства от другите 3 източника.

Това развитие донякъде е предвидимо, поради силната зависимост от външни източници, върху които няма възможност за реален контрол и планиране. Възможностите на общината от мащаба на Сухиндол са силно ограничени и тя не може сама да компенсира тези недостатъци. **При бъдещо планиране е необходимо залагането на по-балансирано и обективно разпределение на средствата по източници.**

6. ОЦЕНКА НА ОБЩОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ.

Дълготрайното въздействие, което оказва реализацията на ОПР Сухиндол 2014-2020 г., не може да бъде оценено непосредствено след приключване на плановия период, защото част от проектите имат хоризонт на изпълнение до 2022-2023 г., а при други трябва да мине време, за да се преценят икономическите и социалните ефекти от тях. Още повече, че 2020 година беше уникална с това, че през месец март се обяви световната пандемия от Covid-19, която засегна значителна част от социално-икономическия живот у нас. Това неминуемо оказва влияние върху планирането на капиталовите разходи на общините, текущите разходи и изпълнението на приетите бюджети. Голяма част от средствата на национално и местно ниво се насочиха към преодоляване на последствията и борба с вируса.

За изготвяне на по-точна оценка на общото въздействие на ОПР съществува и технологично ограничение – официалните статистически данни за 2020 г. започват да се публикуват след м. март, а икономическите – през есента. Поради тази причина, за да се

използват данните за 2020 г., която е последната от действието на ОПР, следва да се изчака поне до края на 2021 г. Това е невъзможно поради разпоредбите в ЗРР, които задължават ПО да се извърши до края на 2021 г. В този смисъл са използвани последните официални, налични данни и те следва да бъдат интерпретирани с мисълта, че не обхващат пълния период на действие на ОПР.

Настоящата **обща оценка на въздействието на ОПР обхваща два етапа**. Първият представя най-обобщено социално-икономическото състояние в общината по ключови демографски, социални и икономически показатели. Въпреки че те не са повлияни само от изпълнението на ОПР, може да се приеме, че тези показатели най-точно отразяват резултатите от провеждането на политики на регионално и местно ниво.

Вторият етап представя резултатите от изготвените конкретни специфични за ОПР индикатори, които би следвало да отразяват ефектите от неговото изпълнение на територията на община Сухиндол.

6.1. ОБОБЩЕНО СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО СЪСТОЯНИЕ И РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА.⁵

Ключовите показатели за социално-икономическото състояние и развитие на общината са характеристиките на неговите население и икономика. Наличните данни са недостатъчни или конфиденциални, така че не може да бъде направено пълно и точно сравнение между началото на периода на действие на ОПР (началото на 2014 г.) и неговия край (края на 2020 г.).

Таблица 4. Социално-икономически показатели на община Сухиндол

Показател (актуалност на данните)	Стойност		Изменение
	в началото на периода	в края на периода	
Брой на населението (към 31.12.2013 г. и 31.12.2020 г.)	2 389	2 169	-220
Коефициент на раждаемост (в ‰) (за 2013 г. и 2020 г.)	6,54‰	8,40‰	1,86‰
Коефициент на смъртност (в ‰) (за 2013 г. и 2020 г.)	26,15‰	39,09‰	+12,94‰
Естествен прираст (за 2013 г. и 2020 г.)	-48	-32	16
Механичен прираст (за 2013 г. и 2020 г.)	22	26	4
Брой предприятия (към 2014 г. и 2018 г.)	70	67	-3
Брой заети лица (към 2014 г. и 2018 г.)	264	199	-65
Стойност на произведената продукция от нефинансовите предприятия (за 2014 г. и 2018 г.)	8 902 000 лв.	12 162 000 лв.	+3 260 000 лв.
Произведена продукция на 1000 д. (за 2014 г. и 2018 г.)	3 726 000 лв.	5 393 000 лв.	+1 667 000 лв.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА) (за 2014 г. и 2018 г.)	4 793 000 лв.	2 385 000 лв.	-2 408 000 лв.
Ниво на безработица (за 2014 г. и 2020 г.)	21,54%	14,53%	7,01%
Средна работна заплата (за 2014 г. и 2018 г.)	6 386 лв.	8 928 лв.	+2 542 лв.

Източник: Авторски колектив, ИУПП®, по данни от НСИ

Динамиката на населението в община Сухиндол показва, че броят на населението постоянно намалява, което е обща тенденция за цялата страна, с изключение на част от най-големите градове. В началото на програмния период на ОПР Сухиндол – 2014 г., то е 2 389 души. Към 31.12.2020 г., в края на периода, то е 2 169 души (намаление от 220 души или с близо 10%).

⁵ Използвана е информация от ПИРО Сухиндол 2021-2027 г., ИУПП®, стр. 39-49

Демографският проблем е актуален за община Сухиндол и са необходими целенасочени действия за неговото разрешаване.

Коефициентът на раждаемост на 1000 души в община Сухиндол е със средна стойност 8,4‰. Коефициентът е абсолютно равен с този за областта (8,4‰), по-висок от този на регионално ниво (7,9‰) и по-нисък от националното равнище (9,1‰) през същия период. Показателят е с най-висока стойност за община Сухиндол през 2015 г. – 10,2‰.

През целия разглеждан период коефициентът на смъртност на 1000 души от населението в област Велико Търново и Северен централен регион е със стойности с около 2 пункта по-високи от средните за страната (15,3‰). Стойността на показателя на общинско ниво е значително по-висока – 39,09‰ през 2019 г. и средно 26,82‰ за периода 2014-2019 г.

Естественят прираст в общината е отрицателен -32, което е предпоставка за високи темпове на обезлюдяване. Въпреки че раждаемостта е над средната за района, тя не може да компенсира високата смъртност.

На ниво община в периода 2014-2020 г. показателят механичен прираст е с предимно положителни стойности. Въпреки че се подобрява, той е недостатъчен, за да компенсира отрицателните стойности при естествения прираст.

Населението застарява, като се наблюдава обръщане на структурната му пирамида – увеличаване на възрастното население за сметка на младото.

Икономиката на община Сухиндол се характеризира с малък размер, силно влияние и зависимост от външните фактори на областно и национално ниво. Тя е сравнително диверсифицирана. За периода се наблюдават нарастваща производителност на труда (но все още с голяма разлика спрямо националното ниво (22,9‰)) и намаляващ брой на предприятията, както и спад в броя на заетите лица на територията на общината и недостатъчно висока икономическа активност. Положителна характеристика за състоянието на общината е, че нивото на безработица спада, а заплатите се увеличават.

Като цяло, заложените в стратегическата рамка на ОПР приоритети отговарят на необходимите, произтичащи от социално-икономическото състояние на община Сухиндол. От реализирането на мерките от тях се отчита слабо подобрене на характеристиките, но те не са достатъчни да обърнат отчетените негативни демографски процеси, влияещи се от силни външни фактори. Въпреки положителната посока на развитие, то се случва изключително бавно. Необходими са мерки за засилване на развитието с концентриране на инвестициите в ключовите области с потенциал за растеж.

6.2. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА.

Системата от индикатори в ОПР Сухиндол обхваща общо 165 индикатора – 80 за резултат и 85 за въздействие, при общо 46 мерки – средно по 3,6 индикатора/мярка. Това е изключително голям брой, който по никакъв начин не се отразява на качеството на отчитане реализацията на ОПР Сухиндол. Напротив, много индикатори и отчитането на техните стойности е трудно и сложно, и в крайна сметка не е осъществено – **към нито един ГД няма отчетени текущи стойности на заложените индикатори!**

Както вече е констатирано в т. 4. „Оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите“ (Вж. стр. 16), в системата от индикатори на ОПР и отчитането им са установени допълнителни проблеми, освен излишно големия им брой, които ги правят ненадежден източник за оценка на общото въздействие на ОПР Сухиндол.

„Матрицата на индикаторите“ е направена без никакво разбиране за отчетност – за една и съща мярка са описани множество индикатори с обща базова и целева стойности. Други проблеми са:

- има множество индикатори, които са избрани грешно и не оценяват правилно мярката, към която се отнасят;
- има „абстрактни“ индикатори, които трудно могат да се остойностят;
- за част от индикаторите липсват базови стойности, а за други целевите стойности са неподходящо определени. Това възпрепятства проследяването на прогреса;
- липсата на данни за част от тях или наличните данни не са достоверни;
- към нито един от ГД няма попълнена „матрица на индикаторите“.

Горните обстоятелства компрометират възможността за реално ползване на индикаторите като средство за оценка на резултатите и въздействието на ОПР. Това прави невъзможно да се направи оценка на ОПР спрямо напредъка по индикатори.

7. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ.

Оценката на ефективността и ефикасността е изготвена на базата на сравнителен и количествен анализи.

Първият включва преглед на заложените в ОПР проекти и инициативи и доколко те са реализирани в периода 2014-2020 г. (още наричан „техническо изпълнение на ОПР“). Тъй като към ОПР Сухиндол не е представен индикативен списък с проекти, не може да се оцени степента на тяхната реализация. Всички проекти (представени в **Приложение 1**), отчетени в настоящата ПО са вече реализирани с незначителен брой такива, в процес на реализация и през новия програмен период 2021-2027 г. Всичко това налага оценката да бъде на базата на реализирането на заложените мерки. Основата на този анализ е поставена в т. 4. „**Оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите.**“ (Вж. стр. 16) Степента на ефективност се определя в следните граници:

- **ниска ефективност** <50%;
- **средна ефективност** между 50% и 80%;
- **висока ефективност** >80%.

Вторият анализ включва **оценка на ефикасността**, която се базира на връзката между 2 фактора – използвани ресурси и постигнато изпълнение по приоритети (ефективност). Чрез оценката се илюстрира доколко ефикасно са вложени ресурсите, като измерва изразходвания бюджет за постигането на всеки от приоритетите.

7.1. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА.

7.1.1. Сравнение между заложените в Приоритет 1 на ОПР мерки и изпълнението им.

Приоритет 1 е насочен към мерки за развитие на туризма в община Сухиндол, които авторите на ОПР определят като единствена алтернатива на липсата на индустриално производство и силно концентрираната върху винопроизводството преработваща промишленост.

Отчетените потенциали са съществуващи, но са завишени очакванията за развитието им, особено без силна и целенасочена инвестиционна политика. Като цяло алтернативните форми на туризъм, каквито са целта според ОПР, предполагат дребни и разкъсани инвестиции, водени от частния сектор, а не толкова централни действия от страна на ОБА.

Приоритетът включва 4 специфични цели с 8 мерки, като 3 от мерките са успешно осъществени, а останалите 5 частично, реално изпълнените проекти са 9, по 5 от мерките. Приоритетът е с най-ниската степен на финансова реализация спрямо всички – едва 18,55%.

При сравнение на заложените мерки и тяхното изпълнение се отчита че, 5 мерки са изпълнявани, а 3 не са. **Изпълнението на мерките по приоритета е 62,5%. Приоритетът и заложените към него мерки са със средна степен на ефективност.**

7.1.2. Сравнение между заложените в Приоритет 2 на ОПР мерки и изпълнението им.

Приоритет 2 е насочен към подобряване на икономиката в общината с фокус върху предоставяне на целенасочена подкрепа и съдействие на съществуващите малки и средни предприятия (МСП), повишаването на предприемаческата активност и създаването на нови МСП. Според авторите на ОПР, приоритетът включва специфични цели, постигането на които ще доведе до синергичен ефект с Приоритет 1.

Приоритетът включва 4 специфични цели с 6 мерки, като 4 от мерките са успешно осъществени, 1 частично, а 1 не е осъществена. Реално изпълнените проекти са 9, по 4 от мерките. Приоритетът е с втората най-ниската степен на финансова реализация спрямо всички – едва 33,94%.

При сравнение на заложените мерки и тяхното изпълнение се отчита че, 4 мерки са изпълнявани, а 2 не са. **Изпълнението на мерките по приоритета е 66,67%. Приоритетът и заложените към него мерки са със средна степен на ефективност.**

7.1.3. Сравнение между заложените в Приоритет 3 на ОПР мерки и изпълнението им.

Приоритет 3 е насочен към социалните дейности и заетостта, както и подобряване на материалната база на образователната и социалната инфраструктури.

Приоритетът включва 5 специфични цели с 10 мерки, като 6 от мерките са успешно осъществени, 4 частично, и няма неосъществени. Реално изпълнените проекти са 29, по 9 от мерките. Приоритетът е с втората най-висока степен на финансова реализация спрямо всички – 86,44%.

При сравнение на заложените мерки и тяхното изпълнение се отчита че, 9 мерки са изпълнявани, а 1 не е. **Изпълнението на мерките по приоритета е 90%. Приоритетът и заложените към него мерки са с висока степен на ефективност.**

7.1.4. Сравнение между заложените в Приоритет 4 на ОПР мерки и изпълнението им.

Приоритет 4 е насочен към мерки и дейности по обновяване на техническата инфраструктура и опазването на околната среда и екологичното развитие.

Приоритетът включва 4 специфични цели с 13 мерки, като 7 от мерките са успешно осъществени, 3 частично, и 3 не са осъществени. Реално изпълнените проекти са 103, по 10 от мерките. Приоритетът е с най-висок бюджет и с най-висока степен на финансова реализация спрямо всички, единствен с преизпълнен бюджет – 123,45%.

При сравнение на заложените мерки и тяхното изпълнение се отчита че, 10 мерки са изпълнявани, а 3 не са. **Изпълнението на мерките по приоритета е 76,92%. Приоритетът и заложените към него мерки са със средна степен на ефективност.**

7.1.5. Сравнение между заложените в Приоритет 5 на ОПР мерки и изпълнението им.

Приоритет 5 е насочен към по-доброто управление в общината в полза на местната общност и бизнеса.

Приоритетът включва 3 специфични цели с 9 мерки, като няма успешно осъществени, 3 са осъществени частично, а 6 не са осъществени. Реално изпълнените проекти са 8, по 3 от мерките. Приоритетът е сд степен на финансова реализация под 50% – 41,05%.

При сравнение на заложените мерки и тяхното изпълнение се отчита че, 3 мерки са изпълнявани, а 6 не са. **Изпълнението на мерките по приоритета е 33,3%. Приоритетът и заложените към него мерки са с ниска степен на ефективност.**

С почти пълно реализиране на всички мерки има само по един от приоритетите (3-ти) с 90% реализация. Приоритети 1, 2 и 4 са с реализация между 62,5% и 76,92%. Реализацията на мерките по Приоритет 5 е едва 33,3%.

7.2. ОЦЕНКА НА ЕФИКАСНОСТТА.

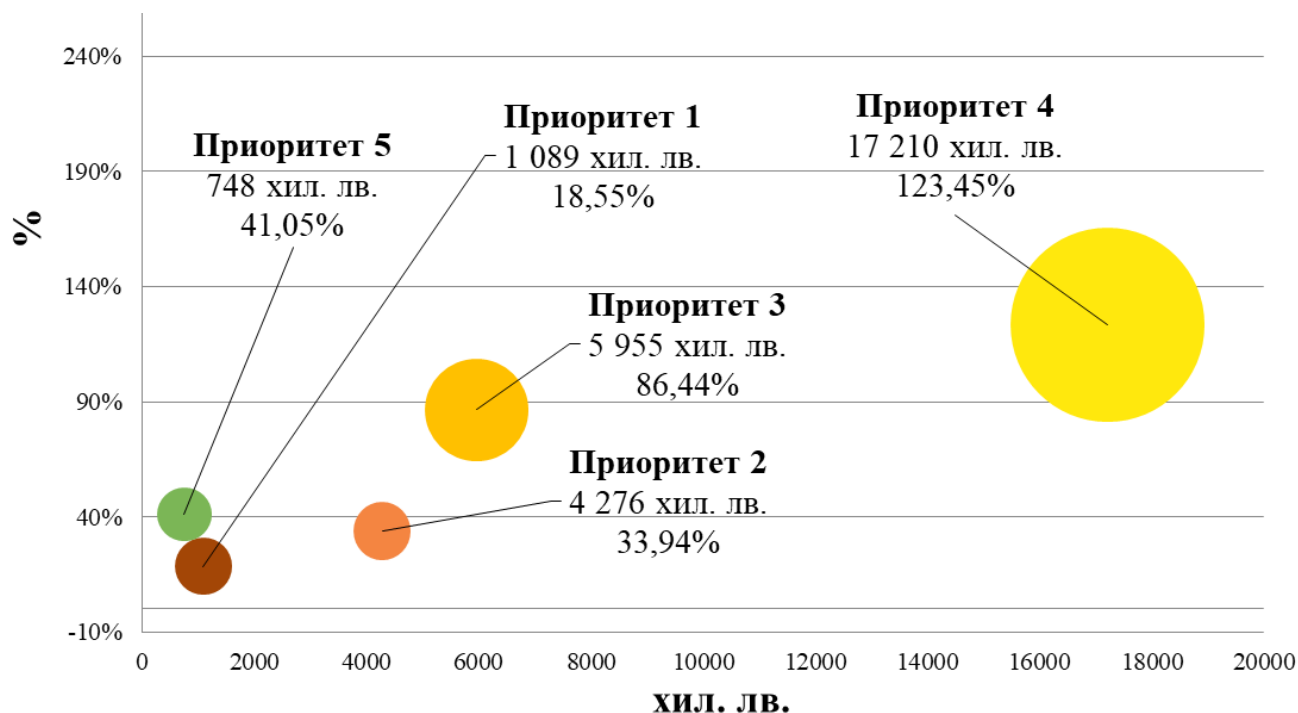
Оценката на ефикасността е изготвена, базирайки се на сравнението на двата показателя – използвани ресурси и постигнато изпълнение. Тя дава представа за финансовата ефективност на ОПР Сухиндол 2014-2020 г. Важно е да се подчертае, че не винаги финансовата ефективност е еквивалентна на социалните ползи – ново разкрити работни места, спестено време при административно обслужване, получаване на подкрепа и други.

Въпреки това, графиката дава отправна точка и по същество тя прави съпоставка между вложените ресурси в проекти, техния брой и в каква степен те са допринесли за изпълнението на съответния приоритет. В нея големината на кръга показва броя на реализираните проекти към съответния приоритет. Колкото по-голям е кръгът, толкова повече реализирани проекти има към определения приоритет. В същото време колко по-нагоре е по ординатната ос, толкова по-висок е процентът на финансово изпълнение. А колкото по-надясно по абсцисата – толкова повече средства са изразходвани в абсолютна стойност.

Ефикасността е измерена без да бъдат взети под внимание средствата, получени от физическите и юридическите лица по т.нар. „плащания за единица площ“ за периода 2014-2020 г. Това е така, защото те изначално не са били изрично планирани в ОПР, доколкото те са по-скоро компенсаторни и не влияят в значителна степен за социално-икономическото развитие на общината, а и Общинска администрация няма как да влияе върху парични потоци по тях.

Измерването на ефикасността **не включва** още средствата, които са получени по различни мерки, свързани с преодоляване на Covid-19 в размер на 73 541,07 лв. – тъй като тези разходи възникват при форсмажорни обстоятелства и няма как да бъдат планирани или отчетени към даден приоритет в ОПР.

Фигура 10. Сравнение между вложените ресурси в проекти, техния брой и приноса им към изпълнението на приоритетите на ОПР

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

Графиката визуализира дисбаланса при изпълнението на ОПР на община Сухиндол по приоритети – Приоритет 4 изпъква значително пред останалите и като обем на привлечените средства, и като брой проекти, и като финансова реализация. Следва да се подчертае, че този дисбаланс се дължи основно на предвидените и изразходваните средства по отделните приоритети. В този смисъл ниската ефикасност, показана на графиката, може да се интерпретира и като лошо планиране на средствата при изготвяне на ОПР Сухиндол 2014-2020 г.

Приоритет № 1. „Ефективно използване на местния природен и културно-исторически/битов потенциал за устойчиво развитие на туризма“ е изпълнен на 18,55%. При планирани средства от 5,87 млн. лв., стойността на проектите към 2020 г. е 1,08 млн. лв. Броят на реализираните проекти е малък – едва 9. Вероятна причина затова е по-голямото очакване от усвояване на средства от ЕСИФ и частни инвестиции, които не се осъществяват напълно. Приоритетът е насочен към развитие на туризма и най-вече алтернативните форми на такъв. Тези дейности предполагат повече частна инициатива и по-малко целенасочени действия и политики от страна на общината.

Приоритет № 2. „Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика за подобряване на жизнения стандарт, устойчивата заетост и доходите на населението“ е с изпълнение от 33,94%. При планирани средства от 12,6 млн. лв., привлечените са 4,28 млн. лв. Реализираният брой проекти също е малък – отново само 9. Отново като при Приоритет 1, причините за слабото усвояване на средства и реализацията на мерките е в това, че се разчита на частната самоинициатива, на средства от ЕСИФ и на направени частни инвестиции. Броят на съществуващите МСП на територията на община Сухиндол е малък, а те нямат потенциала и ресурсите сами да развият заложените в ОПР очаквания.

Приоритет № 3. „Развитие на човешките ресурси, подобряване достъпа до заетост и качество на работните места“ е една от двете най-успешно осъществени приоритета с

финансова реализация от 86,44%. При планирани средства от 6,89 млн. лв., привлечените са 5,96 млн. лв. Приоритетът е насочен към подкрепа пазара на труда и социални дейности. Те са изключително важни за всяка една община, особено като Сухиндол, в която икономиката е малка и нуждаеща се от подкрепа, а демографските тенденции са негативни.

Приоритет № 4. „Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда“ е финансово най-абсорбиращият приоритет, по който са отчетени и най-висок брой изпълнени проекти – 103. Това е логично с оглед, че тук се включват почти всички инвестиционни мерки – рехабилитация и ремонти на улици, пътища, обществени сгради, ВиК мрежи, зелени площи и прочие. Изразходваните средства по този приоритет възлизат на над 17 млн. лв. и съставляват 58,63% от всички привлечени средства. Развитието на инфраструктурата е от изключително значение за развитието на всяка община и един от най-видимите.

Приоритет № 5. „Добро управление в полза на местната общност и бизнеса“ е с най-малко изразходвани средства в сравнение с останалите приоритети – 748 хил. лв. и изпълнение 41,05%. Отчасти по-ниското изпълнение може да се дължи на появата на пандемията от Covid-19 и отмяната на провеждането на различни събития, включително обучения (които са част от този приоритет). Като цяло приоритетът е важен, тъй като допринася за изграждането и функционирането на ОБА, отговорна за управлението на цялата община, т.е. доброто управление е отговорно и е основата за цялостното развитие на общината.

Оценката на ефикасността при изразходване на средства може да се направи и чрез още една гледна точка – тази на **произхода на финансовите ресурси** за подпомагане на общинските приоритети за развитие. От тази гледна точка Община Сухиндол е много високоефективна при изразходването на собствен ресурс, тъй като за **всеки похарчен лев от общинския ресурс е успяла да привлече 156,20 лв.** от други източници. Следва да се направи уточнение, че в тези средства се включват и средствата, **привлечени от бизнеса**, чрез различни оперативни програми и ПРСР 2014–2020 г.

8. ИЗВОДИ (ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА) И ПРЕПОРЪКИ ОТНОСНО ПРОВЕЖДАНЕТО НА ПОЛИТИКАТА ЗА РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО РАЗВИТИЕ.

8.1. ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР СУХИНДОЛ 2014-2020 ГОДИНА.

При изготвяне на обобщената оценка са взети всички изводи, направени в предходните точки, като е разработена скала на оценка, която отговаря на следните въпроси:

- Реализираните проекти съответстват ли на определената стратегическа цел на ОПР?
- Съответстват ли изразходваните ресурси на заложените приоритети?
- Съответстват ли изразходваните ресурси на постигнатите резултати?
- Постигнатите резултати дали се очаква да са устойчиви във времето?

Целенасочено, настоящето обобщение е извършено на ниво „приоритет, защото в цялостната стратегическа рамка на ОПР то би следвало да е най-устойчиво.

Използваната скала е тристепенна:

	Приоритетът/целта са изцяло постигнати
	Приоритетът/целта са частично постигнати
	Приоритетът/целта не са постигнати

Таблица 5. Обобщена оценка по приоритети

Приоритет	Оценка на изпълнението	Коментар/препоръка
Приоритет № 1: Ефективно използване на местния природен и културно-исторически/битов потенциал за устойчиво развитие на туризма		Развитието на туризма е отделено в този приоритет, а към ОПР е разработена/включена и Програма за развитие на туризма. Въпреки това приоритизиране, туризмът няма толкова значим потенциал, че развитието му да представлява отделен приоритет. Реализацията на приоритетът е слабо и без съществен ефект за цялостното развитие на общината.
Приоритет № 2: Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика за подобряване на жизнения стандарт, устойчивата заетост и доходите на населението		Приоритетът е добре формулиран и има важно значение за развитието на общината. Усвояването на финансов ресурс е слабо, което оказва цялостно негативно влияние върху цялостната реализация на ОПР и развитието на общината.
Приоритет № 3: Развитие на човешките ресурси, подобряване достъпа до заетост и качество на работните места		Приоритетът е добре формулиран. Ключов за социалното развитие на общината. Сравнително доброто финансово усвояване се отразява положително върху развитието на общината.
Приоритет № 4: Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда		Приоритетът е добре формулиран, много важен и ключов (заради обема на инвестициите) за развитието на общината. Добро изпълнение (преизпълнен от финансова гледна точка).
Приоритет № 5: Добро управление в полза на местната общност и бизнеса		Приоритетът е добре дефиниран. Реализирани са много малко от заложените дейности при привлечени около 50% от бюджета. Инвестициите в обучение на ОБА и подобряване на материалната база са важни за качествено и успешно управление.

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

8.2. ИЗВОДИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР ОТНОСНО ПРОВЕЖДАНЕТО НА ПОЛИТИКАТА НА РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО РАЗВИТИЕ.

Основните изводи, съдържащи се в ПО, имат за цел да характеризират провежданата местна политика по реализацията на ОПР. Очертават се слабите и положителните моменти от процеса на изпълнение на общинския план, които да бъдат ползвани както при реализацията на ПИРО 2021-2027 г., така и при евентуална негова актуализация.

Изводите, които са направени в резултат от последващата оценка, могат да бъдат систематизирани по следния начин:

- ОПР на Сухиндол се е утвърдил като основен документ за управление и провеждане на интегрирана местна политика за устойчиво развитие на Общината, като това продължава и с актуалния ПИРО за периода 2021-2027 г.
- **Липсват част от изискуемите по ЗРР документи, свързани с ОПР – Предварителна оценка, Междинна оценка, един от Годишните доклади.**
- Разработения SWOT-анализ не е приложим за методиката на стратегическото планиране в страната, а се отнася до бизнес планирането. Разделен е на пет тематични области, които отговарят на бъдещите приоритети, заложиени след това в стратегическата рамка на ОПР.
- Визията е сравнително кратка, ясна и съдържателна, което я прави лесна за разбиране и приемане от страна на всички заинтересовани страни.
- Използваната стратегическа рамка има ясна структура – стратегически цели, приоритети, специфични цели и мерки.
- Поставените стратегически цели и приоритети кореспондират с плановите документи на областно и регионално ниво.
- **Отделянето на туризма в самостоятелен приоритет (Приоритет 1) не е добре обосновано и не е спомогнало за развитие на туризма в общината, а Приоритет е най-слабо реализираният от всички.**
- **Заложените мерки са лошо формулирани** – някои от тях имат характера на „пожелания“, други звучат като имена на конкретни „проекти“. Няма разяснение на мерките и очакваните резултати от прилагането им, особено при липса на индикативна таблица с проекти.
- **Липсва индикативна таблица на проектите към ОПР**, при налична единствено индикативна финансова таблица. Това затруднява значително оценката на ОПР – теоретично всички дейности на територията на Общината съдействат за нейното развитие в положителна или отрицателна посока.
- **Отчитат се слабости при формирането на индикаторите за наблюдение и оценка**, които оказват влияние както върху настоящата ПО.
- **Липсва ГД за 2017 г., а останалите не са достатъчно добре структурирани и представени в изискуемия обем и съдържание.** Единствено ГД за 2019 г. е разработен по-подробно и с акцент към детайлите.
- **Липсата на отчитане на заложените индикатори прави невъзможно изготвянето на оценка за реализацията на ОПР спрямо тях.**
- **От направените изводи може да се заключи, че от гледна точка на своята структура и оформление, ОПР страда от редица недостатъци, като реализацията на плана е на ниво над средното (около 60-70% без или с отчитане на припокриването на проекти по приоритети).**
- **Ефектите от прилагането на плана са видими най-вече в направленията социални дейности и развитие на инфраструктурата**, но не и при туризма, икономиката и подобряване на административния капацитет и услуги.
- **С оглед на отчетените резултати от социално-икономическото развитие в община Сухиндол са необходими много по-активни и целенасочени действия за развитие на общината.**

8.2.1. Сравнение с изводите и препоръките на ПО на Регионалния план за развитие (РПР) на Северния централен район (СЦР) от ниво 2.

С промени в ЗРР в сила от 13.03.2020 г. е отменено изготвянето на ПО на Областната стратегия за развитие на област Велико Търново за периода 2014-2020 г. и на Регионална схема за пространствено развитие на област Велико Търново за периода 2014-2020 г., но такъв е изготвен на Регионалния план за развитие на СЦР за периода 2014-2020 г.

Наличието на ПО на РПР на СЦР прави възможно настоящият доклад да бъде сравнен с подобен от по-високо йерархично ниво, т.е. да се сравни провеждането на политиките на регионално и местно развитие. Все пак, липсата на ПО на ниво област като междинно ниво, не дава възможност за пряко сравняване между отделните нива, тъй като те не са непосредствено разположени в йерархичната структура.

В заключенията на ПО на РПР на СЦР и ПО на ОПР Сухиндол се установяват редица сходства в отчитането напредъка по социално-икономическите показатели:

- **Отчитат се измененията в демографските профили на района и общината, които показват наличие на устойчива тенденция на намаляване на населението.**
- **Социалното и икономическото развитие на СЦР и на община Сухиндол се характеризират с положителна промяна на ключови макроикономически индикатори, като същевременно има отстъпление по други;**
- **Продължава да не се наблюдава напредък в преодоляването на вътрешнорегионалните различия в СЦР, като община Сухиндол е пример за това.** Има ограничена положителна тенденция по отношение на безработицата. Различията по отношение на БВП на глава от населението се увеличават (проявява се и между община Сухиндол и област Велико Търново).

Тези сходства показват зависимостта на община Сухиндол от процесите на по-горно ниво. Със своята големина и икономика, Общината не е фактор както на областно ниво, а още по-малко на регионално. Това я поставя в неизгодна позиция на подчинение и зависимост от процеси от по-високо равнище.

При осъществяването на местните политики за развитие са необходими проява на ясно осъзнаване и приоритизиране на силните страни и потенциали, решителност и последователност на действията, гъвкавост спрямо променящите се условия и проява на иновативност.

8.3. ИЗВОДИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР ПО ПРИЕТИТЕ КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА.

В долната таблица са систематизирани изводите, направени в ПО по критериите за оценка. Те могат да послужат на Общината за насока при бъдещи разработки на различни стратегически документи, свързани с провеждането на местна политика.

Таблица 6. Изводи за изпълнението на ОПР, според приетите критерии за оценка

Обоснованост	Ефективност	Ефикасност	Устойчивост	Прозрачност
<p>Стратегическата рамка отговаря на визията, като съответства на социално-икономическите условия в общината и стратегическите документи от по-горни нива.</p> <p>Необосновано отделяне на туризма в собствен приоритет без видим резултат от това.</p> <p>Липса на индикативни проекти и проблеми с избора и отчитането на индикаторите.</p>	<p>Общо финансово реализиране от 59,35% с привлечен финансов ресурс от 24,435 млн. лв., почти изцяло от външни източници.</p> <p>Изпълнени проекти и пряко влияние в следните насоки - социална сфера и техническа инфраструктура, важни за община Сухиндол.</p> <p>Незадоволителна ефективност и слабо постигнати резултати по другите три приоритета – развитие на икономиката и туризма, административен капацитет.</p>	<p>Изразходването на ресурсите, при изпълнението на проектите в периода 2014 – 2020 г., е ефикасно, доколкото се провеждат съответните процедури по Закона за обществените поръчки, които позволяват получаването на най-добро съотношение цена/качество.</p> <p>Сравнението между заложените финансови средства и очакваните резултати с постигнатото към края на 2020 г., показва, че ефективността на ОПР е сравнително добра.</p>	<p>Голяма част от реализираните проекти имат дълготраен резултат, което неминуемо ще има устойчив ефект върху цялостното развитие на общината. От тях най-забележими примери са проектите за енергийна ефективност на сгради, улично осветление, осигуряване на водоснабдяване и канализация в населените места, дейностите в социалната сфера, организиранията обучения, инвестициите в предприятията в общината и т.н.</p> <p>Заложена е добра приемственост в ПИРО Сухиндол 2021-2027 г. на политиките и приоритетите на ОПР Сухиндол 2014-2020 г.</p>	<p>Към момента на съставяне на настоящата ПО, само част от ГД и останалите документи към ОПР Сухиндол 2014-2020 г. са налични на интернет страницата на общината, но са трудни за откриване в неговата структура и трябва да се търсят целенасочено и усърдно.</p> <p>Необходимост от прецизиране на подхода при съставяне на ГД – нужда от обща и удобна структура на оформлението, с цялостно и задълбочено отчитане на извършеното, включително отчитане на заложените индикатори.</p> <p>ГД имат огромно значение не само за „отчитане“ на изпълнението, но и за коригиращи действия по време на изпълнението на ОПР.</p> <p>По-значимите проекти, финансирани със средствата на ЕСИФ, имат бюджет за публичност, който се разходва за запознаване на обществеността с очакваните резултати.</p>

Източник: Авторски колектив, ИУПП®

9. ПРИЛОЖЕНИЯ.

Приложение 1: Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Сухиндол 2014-2020 г.

Приложение 2: Обобщена таблица за финансовото изпълнение на ОПР Сухиндол 2014-2020 г.

Приложение 1: Списък с реализирани проекти и дейности на ОПР Сухиндол 2014-2020 г.

№	Име на проект или дейности	Участие в друг приоритет	Обща стойност (лв.)	Разпределение на финансовите средства по източници					Период на реализация (вкл. преди/след разглеждания в ПО период)								
				Общински бюджет (лв.)	Фондове на ЕС (лв.)	Централен бюджет (лв.)	Частни инвестиции (лв.)	Други източници (лв.)	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
Приоритет № 1. Ефективно използване на местния природен и културно-исторически/битов потенциал за устойчиво развитие на туризма			1 088 732,79	6 010,00	920 492,79	153 130,00	0,00	9 100,00									
1	Проект „Представяне на местното природно, културно и историческо наследство на община Сухиндол, област Велико Търново, чрез прилагане на информационни технологии“		62 345,00		62 345,00												
2	Проект „Игрище за пейнтбол и игри с въжени атракционни съоръжения” в УПИ VI-1687, кв.140 по плана на град Сухиндол и „Еко пътека Деветашко плато“ в землище на гр. Сухиндол“	3	448 718,00		448 718,00												
3	Изготвяне на Общ устройствен план на община (ОУПО) Сухиндол	4	150 240,00	6 010,00		144 230,00											
4	„Реконструкция на общинска спортна площадка, гр. Сухиндол, УПИ-VIII в кв. 50“	4	97 670,48		97 670,48												
5	„Ремонт на часовников механизъм на градски часовник в гр. Сухиндол“		14 000,00			4 900,00		9 100,00									
6	Проект „Младеж за европейска солидарност“ (YES) съвместно с община Меджиано, Италия	5	6 845,41		6 845,41												
7	Проект „Европейско гражданство. Мрежа от градове“ (ЕС-NET) в партньорство	5	9 192,40		9 192,40												
8	Проект „Европейско включване чрез межкултурен диалог“	5	295 721,50		295 721,50												
9	Поставяне на билбордове в гр. Сухиндол		4 000,00			4 000,00											

№	Име на проект или дейности	Участие в друг приоритет	Обща стойност (лв.)	Разпределение на финансовите средства по източници					Период на реализация (вкл. преди/ след разглеждания в ПО период)								
				Общински бюджет (лв.)	Фондове на ЕС (лв.)	Централен бюджет (лв.)	Частни инвестиции (лв.)	Други източници (лв.)	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
Приоритет № 2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика за подобряване на жизнения стандарт, устойчивата заетост и доходите на населението			4 276 077,88	0,00	2 610 502,83	0,00	1 665 575,05	0,00									
1	Проект „Подобряване процеса на прилагане на обществени политики и разработване на стратегически документи на община Сухиндол“		57 366,00		57 366,00												
2	Проект „Подкрепа за заетост“	3	14 926,76		14 926,76												
3	Проект „Работа“	3	36 603,60		36 603,60												
4	Проект „Подобряване процесите на управление и организационни иновации в Борола ООД“	3	343 822,22		240255,89		103 566,33										
5	Проект „Нови възможности за Борола ООД“	3	1 664 583,52		998 183,52		666 400,00										
6	Проект „Подобрен производствен капацитет в Борола ООД“	3	1 665 554,28		999 332,56		666 221,72										
7	Проект „Изграждане на садкова ферма с прилежащи репродуктивно - производствени съоръжения за отглеждане на Шаран, есетрови видове, и дъгова пъстърва“		458 774,00		229 387,00		229 387,00										
8	Преодоляване недостига на средства и липсата на ликвидност, настъпили в резултат от епидемичния взрив от COVID-19	3 Covid-19	10 000,00		10 000,00												
9	Устойчиво развитие на земеделско стопанство за отглеждане на пчели и производство на биологичен пчелен мед		24 447,50		24447,5												

№	Име на проект или дейности	Участие в друг приоритет	Обща стойност (лв.)	Разпределение на финансовите средства по източници					Период на реализация (вкл. преди/ след разглеждания в ПО период)								
				Общински бюджет (лв.)	Фондове на ЕС (лв.)	Централен бюджет (лв.)	Частни инвестиции (лв.)	Други източници (лв.)	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
Приоритет № 3. Развитие на човешките ресурси, подобряване достъпа до заетост и качество на работните места			5 955 480,89	0,00	3 657 910,47	861 382,37	1 436 188,05	0,00									
1	Проект „Игрище за пейнтбол и игри с въжени атракционни съоръжения” в УПИ VI-1687, кв.140 по плана на град Сухиндол и „Еко пътека Деветашко плато“ в землище на гр. Сухиндол“	1	448 718,00		448 718,00												
2	Проект „Подкрепа за заетост“	2	14 926,76		14 926,76												
3	Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“ - назначени аварийни групи		13 886,70			13 886,70											
4	Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“		17 760,15			17 760,15											
5	Проект „Регионална програма за заетост“		126 580,46			126 580,46											
6	Регионална програма „Да съхраним община Сухиндол чиста, красива и привлекателна за живеене“		118 477,92			118 477,92											
7	Национална програма „Старт на кариерата“ - назначено лице на длъжност младши експерт „Екология“		7 957,94			7 957,94											
8	Проект „Подкрепа за достоен живот“		161 043,88		161 043,88												
9	Проект „Обществена трапезария“		46 768,20			46 768,20											
10	Проект „Повишаване знанията уменията на служителите в община Сухиндол“	5	75 877,44		75 877,44												
11	Проект „Нови възможности за грижа“		108 514,74		61 247,74	47 267,00											
12	Проект „Обучение и заетост за младите хора“		73 719,93		73 719,93												
13	Национална програма „Помощ за пенсиониране“		49 655,00			49 655,00											

№	Име на проект или дейности	Участие в друг приоритет	Обща стойност (лв.)	Разпределение на финансовите средства по източници					Период на реализация (вкл. преди/ след разглеждания в ПО период)								
				Общински бюджет (лв.)	Фондове на ЕС (лв.)	Централен бюджет (лв.)	Частни инвестиции (лв.)	Други източници (лв.)	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
14	Национална програма „Заетост и обучение на хора с трайно увреждане“		38 352,00			38 352,00											
15	Проект „Социална кухня“		131 865,73		131 865,73												
16	Проект „Подобряване достъпа до заетост и предоставяне на иновативни интегрирани социално-здравни услуги на уязвими групи в община Сухиндол“		298 452,00		298 452,00												
17	Проект „Работа“	2	36 603,60		36 603,60												
18	Национална програма „Хоризонти“		290 677,00			290 677,00											
19	Проект „Подобряване процесите на управление и организационни иновации в Борола ООД“	2	343 822,22		240 255,89		103 566,33										
20	Проект „WiFi4EU - насърчаване на интернет свързаността в местните общности“		29 337,45		29 337,45												
21	Проект „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – Компонент 3“	Covid -19	24 797,07		24 797,07												
22	Проект „Осигуряване на топъл обяд“		14 804,90		14 804,90												
23	Целева програма „Топъл обяд в условията на извънредна ситуация – 2020 г.“	Covid -19	38 744,00		38 744,00												
24	Механизъм „Лична помощ“		72 000,00			72 000,00											
25	Национална програма „Грижи в домашна среда“		30 000,00			30 000,00											
26	Програма „Нови умения – нови възможности“		2 000,00			2 000,00											
27	Проект „Нови възможности за Борола ООД“	2	1 664 583,52		998 183,52		666 400,00										
28	Проект „Подобрен производствен капацитет в Борола ООД“	2	1 665 554,28		999 332,56		666 221,72										

№	Име на проект или дейности	Участие в друг приоритет	Обща стойност (лв.)	Разпределение на финансовите средства по източници					Период на реализация (вкл. преди/ след разглеждания в ПО период)									
				Общински бюджет (лв.)	Фондове на ЕС (лв.)	Централен бюджет (лв.)	Частни инвестиции (лв.)	Други източници (лв.)	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020	
29	Проект „Преодоляване недостига на средства и липсата на ликвидност, настъпили в резултат от епидемичния взрив от COVID-19“	2 Covid -19	10 000,00		10 000,00													
Приоритет № 4. Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда			17 209 537,01	153 184,00	9 601 160,57	6 516 873,58	0,00	938 318,86										
1	Рехабилитация на площада в централната част на село Коевци		180 652,00			180 652,00												
2	„Реконструкция на част от уличната мрежа в община Сухиндол“		1 062 242,40			1 062 242,40												
3	„Ремонт на съществуваща сграда за дневен център за възрастни хора“		879 035,00		879 035,00													
4	Доставка и оборудване на отоплителна система за нуждите на Дневен център за възрастни хора гр. Сухиндол, ул. „Васил Левски“ № 2		19 565,00			19 565,00												
5	Ремонт на улици в гр. Сухиндол		3 600,00	3 600,00														
6	Ремонт на общинска пътна мрежа		62 000,00	62 000,00														
7	Ремонт на Републиканска пътна мрежа III-клас		1 200,00			1 200,00												
8	Строителство на дом за тъжни ритуали		48 098,00	48 098,00														
9	Проект „Рекултивация на старо сметище, гр. Сухиндол“		457 837,00			1 126,00		456 711,00										
10	„Изграждане на инфраструктура за управление на животински отпадъци“		1 938 644,00		1 938 644,00													

№	Име на проект или дейности	Участие в друг приоритет	Обща стойност (лв.)	Разпределение на финансовите средства по източници					Период на реализация (вкл. преди/ след разглеждания в ПО период)									
				Общински бюджет (лв.)	Фондове на ЕС (лв.)	Централен бюджет (лв.)	Частни инвестиции (лв.)	Други източници (лв.)	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020	
11	Проект „Прилагане на децентрализиран модел за управление на биоотпадъци в един от регионите за управление на отпадъците, включително изграждане на необходимата техническа инфраструктура – система за разделно събиране и съоръжение за рециклиране на събраните биоотпадъци“		2 230 595,39		1 832 720,53			397 874,86										
12	Проект „Рехабилитация на водопроводи в населени места от община Сухиндол, област Велико Търново“		4 853 090,56		4 853 090,56													
13	Проект „Укрепване и възстановяване на път VTR 2206 от км. 5+000 до км 5+500 и определяне на територия за геозащитни дейности в свлачищен район с № VTR32.70295.01, землище гр. Сухиндол, община Сухиндол“		1 740 400,00			1 740 400,00												
14	Изготвяне на Общ устройствен план на община (ОУПО) Сухиндол	1	150 240,00	6 010,00		144 230,00												
15	Проект „Доставка и монтаж на кухненско оборудване за нуждите на Домашен социален патронаж, гр. Сухиндол, ул. „Яворов“, № 2“		26 313,00			26 313,00												
16	„Реконструкция на общинска спортна площадка, гр. Сухиндол УПИ-VIII в кв.50“	1	97 670,48		97 670,48													
17	„Рехабилитация и реконструкция на част от улична мрежа в община Сухиндол“*		0,00*															
18	Покупка на автовишка Форд		26 000,00			26 000,00												

Относно проект 17: Проектът е стартирал през 2020 г., но към момента на съставяне на ПО (м. ноември 2021 г.) все още няма отчетени привлечени средства. Проектът е включен като бройка в ПО*, но няма отчетен финансов принос** за изпълнението на ОПР Сухиндол 2014-2020 г.

№	Име на проект или дейности	Участие в друг приоритет	Обща стойност (лв.)	Разпределение на финансовите средства по източници					Период на реализация (вкл. преди/ след разглеждания в ПО период)								
				Общински бюджет (лв.)	Фондове на ЕС (лв.)	Централен бюджет (лв.)	Частни инвестиции (лв.)	Други източници (лв.)	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
19	Покупка на лек автомобил Опел Астра за пожароизвестяване и видеонаблюдение		3 000,00			3 000,00											
20	Ремонт на ведомствен апартамент общинска собственост, гр. Сухиндол, ул. „Ал. Стамболийски“ № 7, вх. Б, ет. 4, ап. 10		13 597,00			13 597,00											
21	Доставка на кухненско оборудване на ведомствен апартамент общинска собственост, гр. Сухиндол, ул. „Ал. Стамболийски“ № 7, вх. Б, ет. 4, ап. 10		10 000,00			10 000,00											
22	Ремонт на общинска сграда - кметство в с. Горско Косово		4 994,00			4 994,00											
23	Проект „Аварийно укрепване и корекция на отводнителен канал, Община Сухиндол от О.Т. 153-154 през О.Т. 390 до О.Т. 388-389“		794 469,84			794 469,84											
24	„Изработка и доставка на отоплителен котел в детска градина „Соня““		33 774,00			33 774,00											
25	„Осигуряване на достъпна архитектурна среда за хора с увреждания/рампа за инвалиди към сграда Дом за пълнолетни лица с деменция“		5 000,00			5 000,00											
26	Доставка и монтаж на дограма, изработка и доставка на отоплителна система и котел за сграда на „Домашен социален патронаж“, гр. Сухиндол		23 828,00			23 828,00											
27	„Ремонт на детска площадка - ул. „В. Левски“; Водолей и ул. „Росица““		5 000,00			5 000,00											
28	„Ремонт на детска площадка ул. „Цар Асен I“ и ул. „Струма“ (до „Ст. Мънков“)“		4 999,00			4 999,00											

№	Име на проект или дейности	Участие в друг приоритет	Обща стойност (лв.)	Разпределение на финансовите средства по източници					Период на реализация (вкл. преди/ след разглеждания в ПО период)									
				Общински бюджет (лв.)	Фондове на ЕС (лв.)	Централен бюджет (лв.)	Частни инвестиции (лв.)	Други източници (лв.)	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020	
29	„Ремонт на детска площадка ул. „Филип Маджара“, ул. „Хан Аспарух“ и ул. „Росица“ (до самолета)“		10 000,00			10 000,00												
30	„Ремонт и подмяна на съществуващ водопровод в с. Бяла река, община Сухиндол“		1 713 054,34			1 713 054,34												
31	Ремонт административна сграда, с. Горско Калугерово		40 491,00			40 491,00												
32	Проект „Основен ремонт общинска пътна мрежа път „VTR 2310 от „край населено място до разклона на м. „Виненка“път III-3011“		104 400,00			104 400,00												
33	Придобиване на пожароизвестителна система		1 265,00			1 265,00												
34	Видеонаблюдение в СУ „Св.Климент Охридски“		5 145,00	5 145,00														
35	Закупуване на косилен апарат		4 902,00			4 902,00												
36	Параклис с. Горско Косово		25 031,00	25 031,00														
37	Ремонт на административна сграда в гр. Сухиндол, ул. „Росица“ № 106		10 000,00			10 000,00												
38	Ремонт административна сграда, с. Бяла река		15 000,00			15 000,00												
39	Система за видеонаблюдение в гр. Сухиндол		9 424,00			9 424,00												
40	Ремонт на общинска пътна мрежа „път VTR 1311 от гр. Сухиндол до с. Красно градище“		12 900,00			12 900,00												
41	Ремонт на общинска пътна мрежа „път VTR 2206 от разклон с път III-403 до разклон с път III-3011“		12 900,00			12 900,00												
42	Система за контрол и достъп на административна сграда, гр. Сухиндол		2 483,00			2 483,00												

№	Име на проект или дейности	Участие в друг приоритет	Обща стойност (лв.)	Разпределение на финансовите средства по източници					Период на реализация (вкл. преди/ след разглеждания в ПО период)								
				Общински бюджет (лв.)	Фондове на ЕС (лв.)	Централен бюджет (лв.)	Частни инвестиции (лв.)	Други източници (лв.)	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
43	Доставка и монтаж на дограма на сграда общинска собственост, гр. Сухиндол ул. „Росица“ № 129		26 397,00			26 397,00											
44	Изграждане на изкуствени неравности за ограничаване скоростта на движение по пътното платно, гр. Сухиндол		9 439,00			9 439,00											
45	Изграждане на изкуствени неравности за ограничаване скоростта на движение по пътното платно, с. Коевци		2 200,00			2 200,00											
46	Ремонт на административна сграда № 2, гр. Сухиндол, ул. „Росица“ № 115		15 000,00			15 000,00											
47	Преасфалтиране на улици в гр. Сухиндол		10 000,00			10 000,00											
48	Доставка и монтаж на дограма на сграда общинска собственост, гр. Сухиндол, ул. „Росица“ № 108 - читалище „Трезвеност“		1 980,00			1 980,00											
49	Проект „Изграждане на пожароизвестителна система в общински сгради № 1 и № 2, гр. Сухиндол“ 1-ви етап		2 200,00			2 200,00											
50	„Проучвателни и проектни работи по укрепване брега на р. Росица и на път VTR-2206 гр. Сухиндол - язовир „Александър Стамболийски“ в участъка на свлачищна деформация № VTR 32.70295.01 от разклон на пътища III-403 и III-3011 при км 5+200“		56 280,00			56 280,00											
51	Закупуване на информационно-комуникационни технологии - интерактивна дъска, мултимедиен проектор и лаптоп		4 054,00			4 054,00											
52	Доставка и монтаж на климатични системи за „Дом за пълнолетни лица с деменция“, с. Горско Косово		4 100,00			4 100,00											

№	Име на проект или дейности	Участие в друг приоритет	Обща стойност (лв.)	Разпределение на финансовите средства по източници					Период на реализация (вкл. преди/ след разглеждания в ПО период)									
				Общински бюджет (лв.)	Фондове на ЕС (лв.)	Централен бюджет (лв.)	Частни инвестиции (лв.)	Други източници (лв.)	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020	
53	Доставка и монтаж на котелна инсталация за отоплителна система на „Дом за пълнолетни лица с деменция“, с. Горско Косово		11 568,00			11 568,00												
54	Закупуване на лекотоварен автомобил за „Домашен социален патронаж“, гр. Сухиндол		15 000,00			15 000,00												
55	Закупуване на товарен автомобил за „Домашен социален патронаж“, гр. Сухиндол		12 700,00			12 700,00												
56	Закупуване на пералня за „Дом за пълнолетни лица с деменция“, с. Горско Косово		7 980,00			7 980,00												
57	Закупуване на косилен апарат за „Дом за пълнолетни лица с деменция“, с. Горско Косово		2 198,00			2 198,00												
58	Закупуване на снегочистващ апарат за гр. Сухиндол		4 270,00			4 270,00												
59	Ремонт на параклис в с. Коевци		4 330,00			4 330,00												
60	Ремонт на административна сграда (кметство) в с. Красно Градище		3 000,00			3 000,00												
61	Доставка и монтаж на дограма на сграда общинска собственост, гр. Сухиндол ул. „Росица“ № 129		10 357,00			10 357,00												
62	Рехабилитация на улици в гр. Сухиндол - „Цар Асен“, „Дунав“, „Александър Стамболийски“, „Гъмза“, „Васил Априлов“, „Оборище“, „Пею Яворов“, „Крум Русев“, „Марко Вачков“ и „Д-р Петър Берон“		6 000,00			6 000,00												
63	Рехабилитация на улици в с. Коевци - „Осма“, „Девета“ и „Дванадесета“		2 000,00			2 000,00												
64	Рехабилитация на улици в с. Г. Косово - „Първа“, „Трета“ и „Пета“		2 000,00			2 000,00												

№	Име на проект или дейности	Участие в друг приоритет	Обща стойност (лв.)	Разпределение на финансовите средства по източници					Период на реализация (вкл. преди/ след разглеждания в ПО период)								
				Общински бюджет (лв.)	Фондове на ЕС (лв.)	Централен бюджет (лв.)	Частни инвестиции (лв.)	Други източници (лв.)	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
65	Рехабилитация на улици в с. Бяла река - „Втора“, „Четвърта“ и „Първа“		2 000,00			2 000,00											
66	Изграждане на защитена локална мрежа в общинска администрация, гр. Сухиндол - сграда №1 ул. „Росица“ № 106 и сграда № 2 ул. „Росица“ № 115		11 970,00			11 970,00											
67	Осигуряване на достъпна архитектурна среда за хора с увреждания/рампа за инвалиди към сграда № 1 на общинска администрация, гр. Сухиндол		2 750,00			2 750,00											
68	Проект „Изграждане на пожароизвестителна система в общински сгради № 1 и № 2, гр. Сухиндол“ 2-ри етап		4 796,00			4 796,00											
69	Закупуване на моторен косилен апарат		5 000,00			5 000,00											
70	Закупуване на пътнически микробус за „Дом за пълнолетни лица с деменция“, с. Горско Косово		30 000,00			30 000,00											
71	Закупуване на употребяван специален сметосъбиращ автомобил тип Ротопреса		83 733,00					83 733,00									
72	Проектиране на „Рехабилитация на част от уличната мрежа в гр. Сухиндол - улици „Г. С. Раковски“, „Опълченска“, „Хаджи Димитър“ и „Винолей““		5 000,00			5 000,00											
73	Проектиране на „Реконструкция на общинска спортна площадка, гр. Сухиндол, УПИ-VIII в кв. 50“		7 500,00			7 500,00											
74	Изработване на работен проект и авторски надзор за реконструкция на общински спортен комплекс, гр. Сухиндол		35 802,00			35 802,00											

№	Име на проект или дейности	Участие в друг приоритет	Обща стойност (лв.)	Разпределение на финансовите средства по източници					Период на реализация (вкл. преди/ след разглеждания в ПО период)								
				Общински бюджет (лв.)	Фондове на ЕС (лв.)	Централен бюджет (лв.)	Частни инвестиции (лв.)	Други източници (лв.)	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
75	Извършване на неотложно и аварийно обрушване на свлачищна деформация на път VTR 32.70295.01 от разклон път III-3011 при км 5+200		10 000,00			10 000,00											
76	Закупуване на компютри за Детска градина „Соня“, гр. Сухиндол		1 223,00			1 223,00											
77	Изграждане на пожароизвестителна система в Детска ясла „8-ми март“, гр. Сухиндол		3 375,00			3 375,00											
78	Изграждане на пожароизвестителна система в „Дом за пълнолетни лица с деменция“, с. Горско Косово		4 975,00			4 975,00											
79	Изграждане на система за видеонаблюдение и контрол в „Дом за пълнолетни лица с деменция“, с. Горско Косово		3 998,00			3 998,00											
80	Ремонт на покрив на сграда общинска собственост, гр. Сухиндол, ул. „Христо Ботев“ № 16		15 000,00			15 000,00											
81	Ремонт на ведомствено жилище № 4, общинска собственост, гр. Сухиндол, ул. „Патриарх Евтимий“ № 3, ет. 1		10 000,00			10 000,00											
82	Ремонт на ведомствено жилище № 8, общинска собственост, гр. Сухиндол, ул. „Ал. Стамболийски“ № 7, вх. А, ет. 3		12 000,00			12 000,00											
83	Доставка и монтаж на дограма на административна сграда - кметство с. Коевци		4 000,00			4 000,00											
84	Доставка и монтаж на дограма на административна сграда - кметство с. Бяла река		2 000,00			2 000,00											
85	Доставка и монтаж на дограма на административна сграда - кметство с. Красно Градище		6 000,00			6 000,00											

№	Име на проект или дейности	Участие в друг приоритет	Обща стойност (лв.)	Разпределение на финансовите средства по източници					Период на реализация (вкл. преди/ след разглеждания в ПО период)									
				Общински бюджет (лв.)	Фондове на ЕС (лв.)	Централен бюджет (лв.)	Частни инвестиции (лв.)	Други източници (лв.)	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020	
86	Основен ремонт и изграждане на санитарно помещение в Център за административно обслужване, гр. Сухиндол, ул. „Росица“ № 115		5 000,00			5 000,00												
87	Ремонт на покрив на сграда общинска собственост „Домашен социален патронаж“, гр. Сухиндол ул. „Яворов“ № 2		15 000,00			15 000,00												
88	Ремонт на кухненско помещение в сграда общинска собственост „Домашен социален патронаж“, гр. Сухиндол ул. „Яворов“ № 2		5 000,00			5 000,00												
89	Ремонт (мерки за енергийна ефективност) на сграда „Дневен център за възрастни хора“, гр. Сухиндол, ул. „В. Левски“ № 2		4 999,00			4 999,00												
90	Ремонт на покрива на сграда общинска собственост НЧ „Трезвеност-1870“, гр. Сухиндол, ул. „Росица“ № 108		10 000,00			10 000,00												
91	Изработване и доставка на детско съоръжение за детска площадка в с. Бяла река, ул. „Първа“ № 52 (зад кметството)		5 358,00			5 358,00												
92	Обзавеждане на ритуална зала при НЧ „Трезвеност-1870“, гр. Сухиндол, ул. „Росица“ № 108		10 224,00			10 224,00												
93	Закупуване на преносими компютри за нуждите на СУ „Св. Климент Охридски“, гр. Сухиндол, ул. „Росица“ № 78		4 502,00			4 502,00												
94	Закупуване на компютри за СУ „Св. Климент Охридски“, гр. Сухиндол, ул. „Росица“ № 78		589,00			589,00												
95	Закупуване на сушилня за нуждите на Детска градина „Соня“, гр. Сухиндол, ул. „Славяни“ № 4		1 200,00			1 200,00												

№	Име на проект или дейности	Участие в друг приоритет	Обща стойност (лв.)	Разпределение на финансовите средства по източници					Период на реализация (вкл. преди/след разглеждания в ПО период)									
				Общински бюджет (лв.)	Фондове на ЕС (лв.)	Централен бюджет (лв.)	Частни инвестиции (лв.)	Други източници (лв.)	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020	
96	Закупуване на пералня и сушилна за нуждите на Детска ясла „8-ми март“ гр. Сухиндол ул.,„Славяни“ № 2		2 400,00			2 400,00												
97	Доставка и монтаж на климатична система за нуждите на „Домашен социален патронаж“, гр. Сухиндол, ул. „Яворов“ № 2		5 878,00			5 878,00												
98	Доставка и монтаж на климатик за нуждите на „Дом за пълнолетни лица с деменция“, с. Горско Косово		1 200,00			1 200,00												
99	Обзавеждане на „Дневен център за възрастни хора“, гр. Сухиндол, ул. „Васил Левски“ № 2		5 640,00			5 640,00												
100	Доставка и монтаж на щори за „Дневен център за възрастни хора“, гр. Сухиндол ул. „Васил Левски“ № 2		4 270,00			4 270,00												
101	Доставка и монтаж на кран за язовир „Долец“		3 000,00			3 000,00												
102	Доставка и монтаж на климатична система за ритуална зала в гробищен парк в гр. Сухиндол ул. „Филип Маджара“ № 1		4 962,00			4 962,00												
103	Закупуване на гребло за сняг		3 300,00	3 300,00														
Приоритет № 5. Добро управление в полза на местната общност и бизнеса			747 867,25	2 400,00	681 011,25	64 456,00	0,00	0,00										
1	Проект „Повишаване знанията уменията на служителите в община Сухиндол“	3	75 877,44		75 877,44													
2	Проект „Инструменти за по-обхватно гражданско участие за устойчив Европейски съюз“, по програма „Европа за гражданите“, направление „Демократична ангажираност и гражданско участие“, мярка 2.2 „Мрежи от градове“		293 374,50		293 374,50													

№	Име на проект или дейности	Участие в друг приоритет	Обща стойност (лв.)	Разпределение на финансовите средства по източници					Период на реализация (вкл. преди/ след разглеждания в ПО период)								
				Общински бюджет (лв.)	Фондове на ЕС (лв.)	Централен бюджет (лв.)	Частни инвестиции (лв.)	Други източници (лв.)	<2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
3	Проект „Младеж за европейска солидарност“ (YES) съвместно с община Меджиано, Италия	1	6 845,41		6 845,41												
4	Проект „Европейско гражданство. Мрежа от градове“ (ЕС-NET) в партньорство	1	9 192,40		9 192,40												
5	Проект „Европейско включване чрез межкултурен диалог“	1	295 721,50		295 721,50												
6	Придобиване на компютри и хардуер		62 456,00			62 456,00											
7	Закупуване на програмен продукт за електронен обмен на документи		2 400,00	2 400,00													
8	Придобиване на програмен продукт за попълване и парцелиране на гробищен парк в гр. Сухиндол		2 000,00			2 000,00											
Covid-19			73 541,07	0,00	73 541,07	0,00	0,00	0,00									
1	Проект „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – Компонент 3“	3	24 797,07		24 797,07												
2	Целева програма „Топъл обяд в условията на извънредна ситуация – 2020 г.“	4	38 744,00		38 744,00												
3	Преодоляване недостига на средства и липсата на ликвидност, настъпили в резултат от епидемичния взрив от COVID-19	2 3	10 000,00		10 000,00												
ИЗПЪЛНЕНИЕ (с припокриване):			29 351 236,89	161 594,00	17 544 618,98	7 595 841,95	3 101 763,10	947 418,86									
Припокриване:			4 893 296,68	6 010,00	3 306 868,63	144 230,00	1 436 188,05	0,00									
ОБЩО ИЗПЪЛНЕНИЕ:			24 457 940,21	155 584,00	14 237 750,35	7 451 611,95	1 665 575,05	947 418,86									

Приложение 2: Обобщена таблица за финансовото изпълнение на ОПР Сухиндол 2014-2020 г.

Приоритет	Местно публично финансиране (хил. лв.)		Външно публично финансиране (хил. лв.)						Частно финансиране (хил. лв.)		ОБЩО
	Общински бюджет	Общ дял (%)	Централен бюджет	Общ дял (%)	Фондове на ЕС	Общ дял (%)	Други източници	Общ дял (%)	Фондове, фирми	Общ дял (%)	
Приоритет № 1. Ефективно използване на местния природен и културно-исторически/битов потенциал за устойчиво развитие на туризма	6	0,02%	153	0,52%	920	3,14%	9	0,03%	0	0,00%	1 089
Приоритет № 2. Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика за подобряване на жизнения стандарт, устойчивата заетост и доходите на населението	0	0,00%	0	0,00%	2 611	8,89%	0	0,00%	1 666	5,67%	4 276
Приоритет № 3. Развитие на човешките ресурси, подобряване достъпа до заетост и качество на работните места	0	0,00%	861	2,93%	3 658	12,46%	0	0,00%	1 436	4,89%	5 955
Приоритет № 4. Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда	153	0,52%	6 517	22,20%	9 601	32,71%	938	3,20%	0	0,00%	17 210
Приоритет № 5. Добро управление в полза на местната общност и бизнеса	2	0,01%	64	0,22%	681	2,32%	0	0,00%	0	0,00%	748
Covid-19 мерки	0	-	0	-	74	0,25%	0	-	0	-	74
ОБЩО ЗА ОПР 2014-2020:	162	0,55%	7 596	25,88%	17 545	59,77%	947	3,23%	3 102	10,57%	29 351
ОБЩО без припокриване:											24 458